

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

VEIKLOS AUDITO ATASKAITA

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VALDOMŲ
ĮMONIŲ TARNYBINIO IR NETARNYBINIO TRANSPORTO
NAUDOJIMO VERTINIMAS**

2020 m. gruodžio 4 d. Nr. KT9-13
Mažeikiai

Su veiklos audito ataskaita galima susipažinti
Mažeikių rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu: www.mazeikiai.lt

SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Mažeikių rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Mažeikių rajono savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atlieka išorės finansinius ir veiklos auditus Mažeikių rajono savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės valdomose įmonėse. Jos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Atliekant auditus teikiami audito pastebėjimai ir rekomendacijos, siekiant didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei.

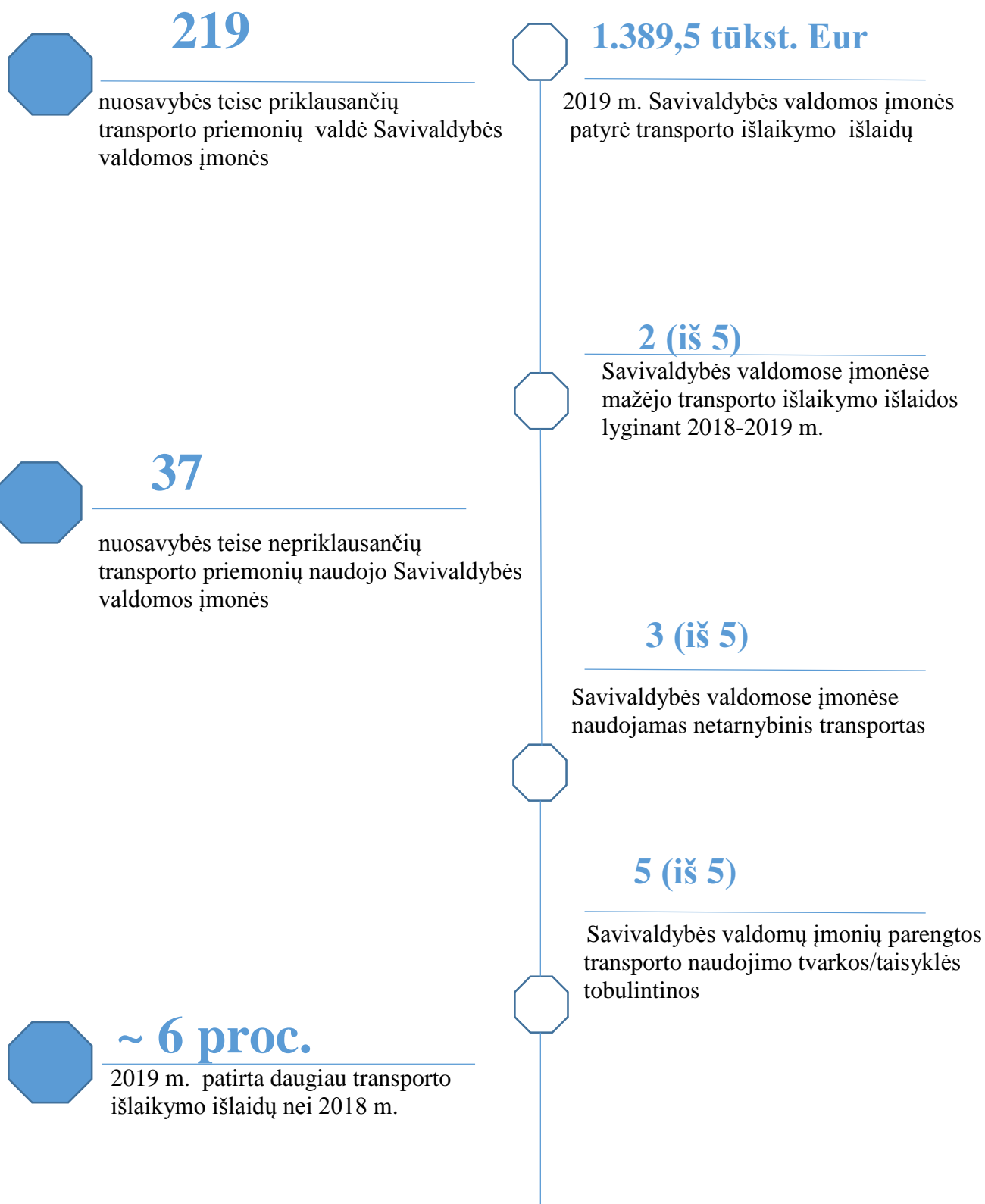
Auditą atliko: Loreta Dimienė, Inga Leščinskienė

Audito ataskaita pateikta: Mažeikių rajono savivaldybės Merui, Mažeikių rajono savivaldybės administracijai, Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, UAB „Mažeikių šilumos tinklai“, UAB „Mažeikių vandenys“, UAB „Mažeikių autobusų parkas“, UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“, UAB „Tavo pastogė“.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA.....	5
IŽANGA	9
AUDITO REZULTATAI.....	11
1. VALDYBOS, SPRENDŽIANT TARNYBINIO TRANSPORTO KLAUSIMUS, DALYVAUJA MINIMALIAI	11
1.1. Valdybų posėdžių protokolai neišsamūs ir neargumentuoti.....	12
1.2. Neužtikrinamas priežiūros ir kontrolės funkcijų atskyrimas.....	12
2. TARNYBINIO IR NETARNYBINIO TRANSPORTO PRIEMONIŲ NAUDOJIMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS.....	15
2.1. Transporto priemonių naudojimo tvarkos ir taisyklės turi trūkumų	17
2.2. Tarnybiniais automobiliais asmeniniais tikslais naudojamosi neteisėtai.....	21
3. TRANSPORTO PRIEMONIŲ NAUDOJIMO KONTROLĖ NEPAKANKAMA.....	23
3.1. Sąlygos piktnaudžiavimui neminimizuotos.....	23
3.2. Transporto išlaikymo išlaidos auga.....	25
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	29
PRIEDAI.....	31
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos.....	31
2 priedas. Audito apimtis ir metodai.....	32
3 priedas. Duomenys apie SVĮ transporto priemonių eksploatacines išlaidas 2015-2019 m.....	34

PAGRINDINIAI FAKTAI

SANTRAUKA

Audito svarba

Viena iš savivaldybių funkcijų yra steigti savivaldybių valdomas įmones (SVĮ) kad būtų užtikrinamas viešųjų paslaugų teikimas visiems savivaldybės gyventojams. SVĮ yra visų Lietuvos žmonių turtas, nes jų steigimui naudojamos mokesčių mokėtojų lėšos, todėl jos privalo teikdamos viešąsias paslaugas ekonomiškai ir racionaliai naudoti išteklius bei užtikrinti veiklos rezultatyvumą ir efektyvumą. SVĮ paslaugų kokybė, veiklos skaidrumas ir atvirumas daro didelę įtaką visuomenės požiūriui ir pasitikėjimui valstybe.

Mažeikių rajono SVĮ teikia įstatymais nustatytas viešąsias vandens, šilumos tiekimo, transporto, komunalines paslaugas, vykdo kitą ūkinę veiklą.

Valstybės kontrolės ataskaitoje¹ yra pažymėta, kad, siekiant pažangos SVĮ valdyme, savivaldybė, kaip pagrindinė SVĮ akcininkė, privalo būti aktyvi turto savininkė: ji nustato įmonės tikslus, reikalauja efektyvios veiklos ir gerų rezultatų, bet nesikiša į kasdienę veiklą. Išskėlusios tikslus, savivaldybės turi pasirūpinti, kad jų būtų siekiama ir numatyti valdymo organų atsakomybę, jeigu jų nebūtų pasiekta, o apie pasiekiamus rezultatus informuoti visuomenę.

Savivaldybė teikdama lūkesčių raštus SVĮ kelia tikslą siekti pelningos veiklos, tačiau taip pat iš SVĮ, be kita ko, tikimasi skaidrios ir efektyvios veiklos.

Savivaldybės valdomoms įmonėms priskiriamos įmonės, veikiančios pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso savivaldybei, ir įmonės, kuriose savivaldybės gali paskirti daugiau kaip pusę įmonės administracijos, valdymo arba priežiūros tarnybos narių.

Visų Mažeikių rajono SVĮ teisinė forma yra Uždaroji akcinė bendrovė.

Savivaldybei nuosavybės teise priklausančių SVĮ akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises reglamentuoja Lietuvos Respublikos ir savivaldybės institucijų teisės aktai. Savivaldybės turto savininko funkcijas įgyvendina Savivaldybės taryba.

SVĮ veiklos auditas atliktas vykdant Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2020 m. veiklos planą, pagal Savivaldybės kontrolieriaus 2020-04-08 pavedimą Nr. KT11-3.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar Mažeikių rajono savivaldybės valdomos įmonės tarnybinį ir netarnybinį transportą naudoja teisėtai ir efektyviai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar įmonės valdymo organai svarsto įmonės veiklai vykdyti reikalingų transporto priemonių poreikį;
- ar įmonėje yra nustatyta tarnybinio bei netarnybinio transporto priemonių naudojimo tarnybinei veiklai tvarka;
- ar vykdoma transporto priemonių naudojimo kontrolė ir apskaita.

¹ Valstybės kontrolės 2017-04-25 ataskaita Nr. VA-2017-P-30-1-9 „Ar savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdysena užtikrina efektyvią ir skaidrią įmonių veiklą“.

Audituojami subjektai – UAB „Mažeikių šilumos tinklai“, kodas 166901968, adresas: Montuotojų g. 10, LT-89101, Mažeikiai; UAB „Mažeikių vandenys“, kodas 166486116, adresas: Skuodo g. 24, LT-89100, Mažeikiai; UAB „Mažeikių autobusų parkas“, kodas 166552032, adresas: Laižuvos g. 82D, LT-89213, Mažeikiai; UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“, kodas 166445258, adresas: Kęstučio g. 15, LT-89227, Mažeikiai; UAB „Tavo pastogė“, kodas 166576994, adresas: Ventos g. 31B, LT-89141, Mažeikiai.

Audituojamas laikotarpis – 2015-2019 m.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Pagrindiniai audito rezultatai

Savivaldybės valdomų įmonių valdybos, sprendžiant su tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimu susijusius klausimus, dalyvauja minimaliai (per 2015-2019 metus 5 Savivaldybės valdomose įmonėse tik 8 posėdžiuose buvo svarstomi klausimai, susiję su tarnybiniu transportu). Kiekvienoje Savivaldybės valdomoje įmonėje yra nustatytos tarnybinio transporto priemonių naudojimo tarnybinei veiklai tvarkos, kuriose yra reglamentuota ir transporto priemonių kontrolė bei apskaita, tačiau tvarkos turi trūkumų, o esant nepakankamam reglamentavimui, nepakankamai užtikrinamas aiškumas ir skaidrumas.

1. Savivaldybės valdomų įmonių valdybos minimaliai dalyvavo sprendžiant tarnybinio transporto įsigijimo klausimus

Bendrovių valdybos nesidomi augančiomis transporto išlaikymo sąnaudomis

Bendrovių valdybos nesvarstė beveik kasmet didėjančių tarnybinio transporto išlaikymo sąnaudų bei išlaidų, jų optimizavimo galimybių.

Dviejų savivaldybės valdomų įmonių (UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ ir UAB „Mažeikių vandenys“) valdybos su tarnybiniu transportu susijusių klausimų per 2015-2019 m. nesvarstė nei karto (1 skyrius, 11 psl.).

Bendrovių valdybų posėdžių protokolai neinformatyvūs

Bendrovių valdybų posėdžių protokoluose trūksta išsamumo, motyvų, pagrįstumo kodėl siūloma pritarti tarnybinių transporto priemonių įsigijimui. Nepristatomi alternatyvūs nuomos, panaudos būdu iš darbuotojo naudojamo ar kiti apsirūpinimo transporto priemonėmis būdai, nepateikiami ekonominiai, palyginamieji rodikliai ir pan. Didžiojoje dalyje Bendrovių valdybų posėdžių protokolų nurodyti tik svarstyti klausimai ir nutarimai. Susidaro įspūdis, kad atliekamas tik formalumas, pasigendama informacijos, kokie buvo priimamų sprendimų argumentai, valdybos narių pastabų, Bendrovės vadovų paaiškinimų bei kitos reikšmingos informacijos, kuri leistų įvertinti sprendimų naudą bei ko siekiama tokiu sprendimu (1.1 poskyris, 12 psl.).

Neužtikrinamas kontrolės ir priežiūros funkcijų atskyrimas

UAB „Mažeikių šilumos tinklai“, UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ ir UAB „Tavo pastogė“ sudarytų valdybų sudėtyje yra Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Turto valdymo ir priežiūros skyriaus darbuotojai, kurių funkcijos yra susijusios su šių Savivaldybės valdomų įmonių priežiūra ir kontrole. Turto valdymo ir priežiūros skyrius rengia teisės aktus, reglamentuojančius SVĮ vadovų darbo

užmokesčio nustatymą, butų ir kitų patalpų bendrojo naudojimo objektų administravimo maksimalaus tarifo nustatytą ir kt. teisės aktus, kurie tiesiogiai siejami su SVĮ veikla, todėl paskiriant šio skyriaus darbuotojus į SVĮ valdybas ne tik neužtikrinamas priežiūros ir kontrolės funkcijų atskyrimas, bet ir sudaromos sąlygos didesnei korupcijos rizikai (1.2 poskyris, 12 psl.).

Audito ataskaitos derinimo metu Savivaldybės administracija informavo, kad Turto valdymo ir priežiūros skyriaus darbuotojai pateikė prašymus dėl atsistatydinimo iš bendrovės valdybos narių.

2. Trūksta aiškaus teisinio reglamentavimo dėl tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimo

Nėra bendrų taisyklių ar tvarkos SVĮ naudojant tarnybines ir netarnybines transporto priemones

Nesant bendrų visoms SVĮ taisyklių ar tvarkos, naudojant tarnybines ir netarnybines transporto priemones, sudaromos sąlygos transporto priemones naudoti nepakankamai efektyviai ir skaidriai, todėl Savivaldybė turėtų veikti kaip aktyvus savininkas ir įgyvendindamas aiškią ir nuoseklią nuosavybės politiką, siekdamas efektyvaus, skaidraus, atsakingo SVĮ valdymo, nustatyti bendras tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimo SVĮ taisykles (2 skyrius, 2.1 poskyris 15-16 psl.).

Audito ataskaitos derinimo metu Savivaldybės administracija informavo, kad nenumato rengti tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimo tvarkos SVĮ, nors tokia funkcija yra numatyta Savivaldybės administracijos Bendrojo skyriaus nuostatuose.

Neteisėtai dalis darbo užmokesčio mokama natūra

UAB „Mažeikių vandenys“ direktorius naudojosi pats bei leido savo pavadootojui naudotis tarnybiniais lengvaisiais automobiliais asmeniniais tikslais, nesilaikydamas Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2018-03-30 sprendimu Nr. T1-90 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto tvarkos aprašo ir tokiu būdu dalį darbo užmokesčio sau ir savo pavadootojui mokėjo natūra. Analogiška situacija nustatyta UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ (2.2 poskyris, 20 psl.).

3. Transporto priemonių naudojimo kontrolė nepakankama

Būtina imtis priemonių kontrolės užtikrinimui

Įvertinus audito metu surinktą informaciją bei siekiant SVĮ efektyviau prižiūrėti tarnybinius automobilius bei užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui, SVĮ tarnybinėse transporto priemonėse būtų tikslinga įdiegti telemetrinę automobilio kontrolės įrangą, kuri suteikia galimybę stebėti transporto priemonių degalų sąnaudas realiu laiku, kur konkrečiu metu yra transporto priemonė. Telemetrinė įranga fiksuoja automobilio ridą, degalų sunaudojimą, kiek laiko automobilis naudojamas ir kitus parametrus. Tai leistų ne tik optimizuoti degalų įsigijimo sąnaudas, bet ir leistų užtikrinti transporto priemonių parko efektyvumą, užtikrinant optimalų būtiną transporto priemonių skaičių SVĮ veiklai vykdyti bei padėtų prevenciškai išvengti piktnaudžiavimų (3 skyrius, 3.1 poskyris, 22-23 psl.).

Transporto išlaikymo išlaidos auga

Per 2015-2019 metus 5 SVĮ turėjo 219 nuosavybės teise valdomų transporto priemonių bei 37 nuosavybės teise nepriklausančias transporto priemones, eksploatacijos išlaidos (nusidėvėjimas, kuras, atsarginės dalys, remontas, techninė priežiūra, licencijos, kelių mokestis) 2019 metais sudarė 1.389,5 tūkst. Eur, t. y. beveik 6 proc. (76,6 tūkst. Eur) daugiau nei 2018 metais ir 7 proc. (92,4 tūkst. Eur) daugiau nei 2017 metais (3.2 poskyris, 24 psl.).

Rekomendacijos

Savivaldybės administracijai:

1. Priminti SVĮ Dokumentų rengimo taisyklėse nustatytus bendruosius dokumentų rengimo reikalavimus bei stebėti SVĮ kolegialių bendrovės valdymo organų posėdžių protokolų kokybę, kad jie būtų informatyvūs, teiktų svarbią, išsamią ir motyvuotą informaciją (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Parengti ir pateikti tvirtinti Savivaldybės tarybai tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimo tvarką savivaldybės valdomose įmonėse ir viešosiose įstaigose. (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Savivaldybės valdomoms įmonėms:

3. UAB „Mažeikių vandenys“ direktoriui nutraukti, nesivadovaujant teisės aktais, priimtus UAB „Mažeikių vandenys“ direktoriaus sprendimus dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniais tikslais, gaunant Bendrovės direktoriui ir jo pavaduotojui pajamas natūra (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
4. UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ generaliniam direktoriui nutraukti, nesivadovaujant teisės aktais, priimtus UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus sprendimus dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniais tikslais, gaunant Bendrovės generaliniam direktoriui ir jo pavaduotojui pajamas natūra (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
5. SVĮ, siekiant efektyvaus ir ekonomiško lėšų bei turto valdymo ir naudojimo, išanalizuoti transporto išlaikymo sąnaudų augimo priežastis, apsirūpinimo transporto priemonėmis būdus (nuoma, panauda ir kt.) ir kartu su valdybomis ieškoti sprendimų dėl jų optimizavimo (3-asis pagrindinis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo planas pateiktas ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“.

IŽANGA

Mažeikių rajono savivaldybei nuosavybės teise priklauso daugiau kaip 50 proc. akcijų 5 įmonėse:

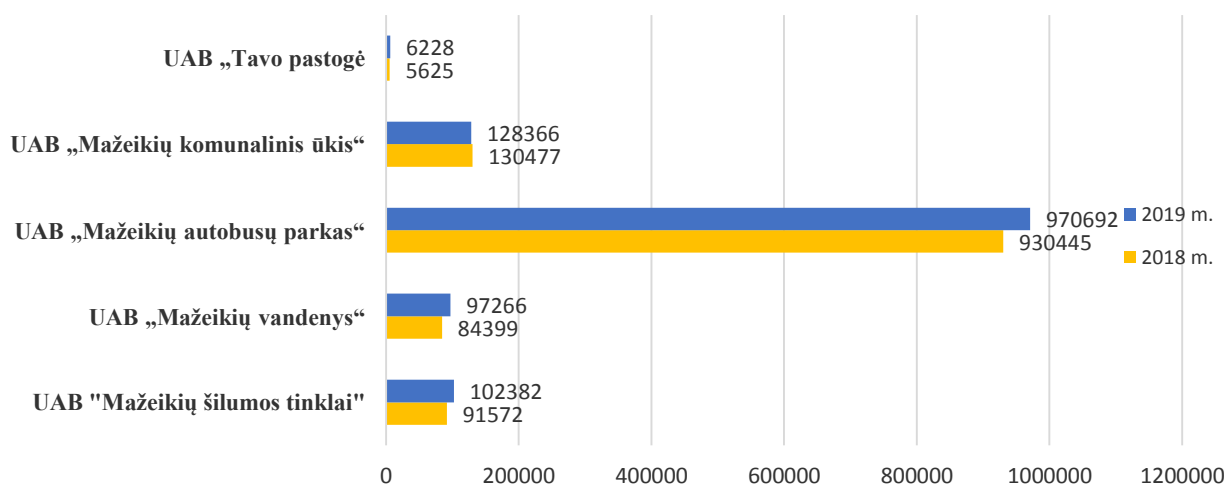
- UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ – 99,9 proc.
- UAB „Mažeikių vandenys“ – 100 proc.
- UAB „Mažeikių autobusų parkas“ – 97,7 proc.
- UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ – 91,3 proc.
- UAB „Tavo pastogė“ – 78,1 proc.

Turėdama kontrolinį akcijų paketą Savivaldybė turi teisę kontroliuoti, tikrinti ir viešinti SVĮ veiklą². Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019 m. atlikto tyrimo metu vienoje SVĮ nustatyta nemažai trūkumų sudarant netarnybinių automobilių nuomos sandorius, toje pačioje SVĮ Valstybinė mokesčių inspekcija nustatė kuro, įsigyto ne bendrovės veiklos tikslais, už beveik 3,5 tūkst. Eur, t. y. daugiau nei 4 tonos kuro buvo panaudotos ne įmonės veikloje, nors minėtos išlaidos buvo priskiriamos leidžiamoms atskaitymams ir pasinaudota PVM atskaita.

Tokie nustatyti atvejai parodo, kokia svarbi ir aktuali problema yra tarnybinio ir netarnybinio transporto priemonių įsigijimo ir naudojimo reglamentavimas, jų tinkamos naudojimo kontrolės užtikrinimas ir efektyvus lėšų transporto priemonių išlaidoms naudojimas, kad nebūtų priežasties kilti įtarimams visuomenėje, kad SVĮ turtą naudoja neefektyviai ir netaupiai taip mažinant visuomenės pasitikėjimą savivaldybės institucijomis.

SVĮ, išskyrus UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“, nuosavybės teise valdomo tarnybinio transporto išlaikymo išlaidos, lyginant du paskutinius metus, didėjo (1 pav.).

1 pav. Nuosavybės teise valdomo transporto išlaikymo išlaidos, Eur

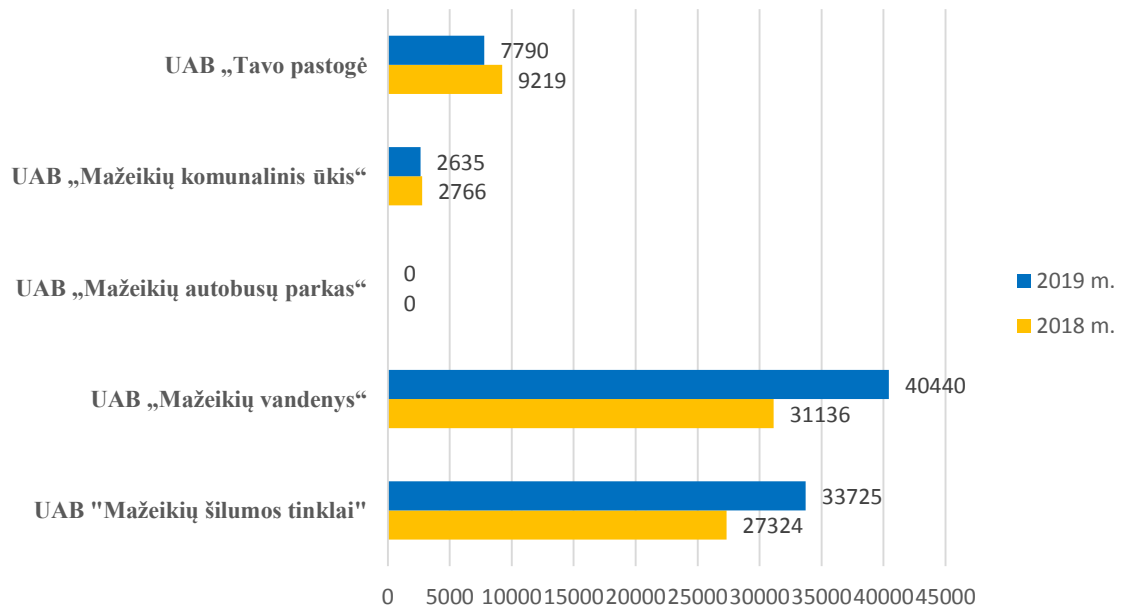

Šaltinis - Kontrolės ir audito tarnyba, pagal SVĮ pateiktus duomenis

²Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-06-06 nutarimas Nr.567 “Dėl valstybės ir savivaldybių turitinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse”.

SVĮ, išskyrus UAB „Mažeikių autobusų parkas“, veikloje naudoja nuosavybės teise nepriklausančias (nuomojamas, suteiktas panaudos pagrindais ir ar kitaip naudojamas) transporto priemones. Daugiausia nuosavybės teise nepriklausančio transporto išlaidų patiriama UAB „Mažeikių vandenys“ (2 pav.).

2 pav. Nuosavybės teise nepriklausančio transporto išlaidos, Eur

Šaltinis - Kontrolės ir audito tarnyba, pagal SVĮ pateiktus duomenis

AUDITO REZULTATAI

1. VALDYBOS, SPRENDŽIANT TARNYBINIO TRANSPORTO KLAUSIMUS, DALYVAUJA MINIMALIAI

1. Pagal audito metu surinktus faktus nustatyta, kad SVĮ valdybos minimaliai dalyvavo sprendžiant tarnybinio transporto įsigijimo klausimus, nesvarstė beveik kasmet didėjančių tarnybinio transporto išlaikymo sąnaudų bei išlaidų, jų optimizavimo galimybių. Akcinių bendrovių įstatymo 37 str. įpareigoja Bendrovės vadovą teikti pranešimą akcininkams, stebėtojų tarybai ir valdybai apie svarbiausius įvykius, turinčius reikšmės bendrovės veiklai, tačiau sprendžiant su transportu susijusius klausimus, SVĮ vadovai į valdybas kreipėsi tik kelis kartus.
2. Valstybės kontrolė ataskaitoje³ yra pasisakiusi, kad, siekiant pelningos ir efektyvios įmonės veiklos, vienas esminių veiksnių – kompetentinga, motyvuota ir nepriklausoma valdyba. Tai valdymo organas, atsakingas už sėkmingą nustatytų įmonės tikslų įgyvendinimą, nustatantis įmonės strateginius prioritetus, vertinantis įmonės vadovų veiklą ir užtikrinantis jų atskaitingumą. Valdybos kompetencija nustatyta Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme.
3. Audito metu susipažinome su SVĮ pateiktais Bendrovių valdybų posėdžių protokolais, kuriuose buvo svarstomas įmonių veiklai reikalingų transporto priemonių poreikis. Per tikrinamąjį 5 metų laikotarpį tarnybinio transporto klausimai SVĮ valdybose buvo svarstomi aštuonis kartus, iš jų keturis kartus (50 proc.) UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ valdyboje. Dviejų SVĮ (UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ ir UAB „Mažeikių vandenys“) valdybos su tarnybinio transportu susijusių klausimų per tikrinamąjį laikotarpį nesvarstė nei karto.
4. UAB „Mažeikių autobusų parkas“ pateikė tris posėdžių, kuriuose buvo svarstomi autobusų įsigijimo klausimai, protokolus. UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ informavo, kad 2015-2019 m. Bendrovės valdyba ar kiti valdymo organai nesvarstė transporto priemonių poreikio bei informavo, kad Bendrovės administracija pati sprendžia kokios reikia technikos ir įsigyja tuo metu reikalingas naudotas transporto priemones. UAB „Mažeikių vandenys“ informavo, kad 2015-2019 m. Bendrovės valdymo organai nesvarstė Bendrovės veiklai reikalingų transporto priemonių poreikio bei informavo, kad Bendrovės vadovas analizuoja bei svarsto galimybę įsigyti, nuomoti arba nuomotis pagal veiklos nuomos sutartį lengvuosius ir (ar) kitus veiklos vykdymui reikalingus automobilius, vadovaudamasis viešuosius pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais. Taip pat informavo, kad Bendrovės vadovas svarsto galimybę dėl transporto priemonių, priklausančių nuosavybės teise Bendrovei, pardavimo, vadovaujantis 2019-03-06 valdybos sprendimu Nr. 2 patvirtintais nereikalingo turto pardavimo aukcionu būdu nuostatais. UAB „Tavo pastogė“ pateikė vieną Bendrovės valdybos posėdžio protokolą, kuriame buvo svarstomas transporto priemonių įsigijimo klausimas. UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ pateikė

³ Valstybės kontrolės 2017-04-25 ataskaita Nr. VA-2017-P-30-1-9 „Ar savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdysena užtikrina efektyvią ir skaidrią įmonių veiklą“.

keturis Bedrovės valdybos, kuriuose buvo svarstomi UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ investicijų (priemonių) planai 2014-2018 ir 2019-2021 metų projektai.

1.1. Valdybų posėdžių protokolai neišsamūs ir neargumentuoti

5. Susipažinus su pateiktais valdybų posėdžių protokolais, nustatyta, kad juose trūksta išsamumo, motyvų, pagrįstumo, kodėl siūloma pritarti tarnybinių transporto priemonių įsigijimui. Nepristatomi alternatyvūs nuomos, panaudos būdu iš darbuotojo naudojamo ar kiti apsirūpinimo transporto priemonėmis būdai, nepateikiami ekonominiai, palyginamieji rodikliai ir pan. Didžiojoje dalyje SVĮ valdybų posėdžių protokolų nurodyti tik svarstyti klausimai ir nutarimai. Susidaro įspūdis, kad atliekamas tik formalumas, pasigendama informacijos, kokie buvo priimamų sprendimų argumentai, valdybos narių pastabų, Bendrovės vadovų paaiškinimų bei kitos reikšmingos informacijos, kuri leistų įvertinti sprendimų naudą, ko siekiama tokiu sprendimu, pvz. ar priėmus sprendimą didės įmonės veiklos efektyvumas, o gal toks sprendimas padės optimizuoti įmonės sąnaudas ir pan.

SVĮ valdybos posėdžių protokoluose pateikiama informacija

- 2018-05-16 UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ valdybos posėdžio protokolas Nr. 6. Svarstyta: Dėl UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ investicijų plano 2019-2021 metams projekto pristatymo, Nutarta: Pritarti UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ investicijų plano 2019-2021 metams projektui.
- 2018-05-31 UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ valdybos posėdžio protokolas Nr. 7. Svarstyta: Dėl UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ investicijų plano 2019-2021 metams projekto patikslinimo, Nutarta: Pritarti UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ investicijų plano 2019-2021 metams patikslintam projektui.

Šiek tiek daugiau informacijos ir ekonominių paskaičiavimų pateikiama tik UAB „Mažeikių autobusų parkas“ valdybos posėdžių 2 protokoluose.

Dokumentų rengimo taisyklės⁴ nustato valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, valstybės įgaliotų asmenų dokumentų rengimo bendruosius reikalavimus. Taigi rengiamuose posėdžių protokoluose, be kita ko, turėjo būti nurodoma: pranešėjas, pranešimo turinys, arba nurodoma, kad pranešimas pridedamas, pasisakiusiųjų vardai ir pavardės, pasisakymo turinys.

6. Savivaldybė, kaip pagrindinis SVĮ akcininkas, turėtų imtis iniciatyvos užtikrinti, kad SVĮ valdybų posėdžių protokolai būtų informatyvūs, teiktų svarbią, išsamią ir motyvuotą informaciją ne tik akcininkams, bet ir kitoms SVĮ veiklos vertinimą atliekančioms institucijoms.

1.2. Neužtikrinamas priežiūros ir kontrolės funkcijų atskyrimas

7. Valstybės kontrolės ataskaitoje⁵, remiantis Ekonominio bendradarbiavimo plėtros organizacijos (EBPO) Valstybės valdomų įmonių valdymo gairėmis, kuriose pažymėta, kad jos yra tinkamos ir SVĮ, todėl jas

⁴ Dokumentų rengimo taisyklės, 2011-07-04 patvirtintos Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymu Nr. V-117 (2019-08-30 įsakymo Nr. VE-41 redakcija).

⁵ Valstybės kontrolės 2017-04-25 ataskaita Nr. VA-2017-P-30-1-9 „Ar savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdysena užtikrina efektyvią ir skaidrią įmonių veiklą“.

taikyti yra svarbu, norint būti pažangių valstybių organizacijos dalimi, pasisakoma, kad vadybos turi būti sudarytos taip, kad būtų įmanoma objektyviai ir nepriklausomai priimti sprendimus.

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-06-06 nutarimu Nr. 567 “Dėl savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo” patvirtinto aprašo 4 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktorius privalo pasinaudoti savivaldybės įmonės savininkui ir akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės akcininkui suteikiamomis teisėmis taip, kad būtų veiksmingai atstovaujama savivaldybei savivaldybės valdomose įmonėse. Aprašo 6 punkto 6.1.2. papunktyje nustatyta, kad priimdamas sprendimus dėl savivaldybės valdomos įmonės kolegialių organų ir komitetų sudarymo, savivaldybės administracijos direktorius užtikrina, kad privalomai būtų sudaromi šie kolegialūs organai savivaldybės valdomose bendrovėse – stebėtojų taryba arba valdyba, kuriai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu, įstatuose priskirtos priežiūros funkcijos.
9. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių⁶ įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu bei 33 straipsnio 2 ir 3 dalimis, visuotinis akcininkų susirinkimas turi išimtinę teisę rinkti bendrovės valdybos narius. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnyje reglamentuota valdybos kompetencija. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valdyba renka ir atšaukia bendrovės vadovą, nustato jo atlygį, kitas darbo sutarties sąlygas, tvirtina pareiginius nuostatus, skatina jį ir skiria nuobaudas, 7 dalyje nustatyta, kad valdyba analizuoja ir vertina bendrovės vadovo pateiktą medžiagą apie: bendrovės veiklos organizavimą; bendrovės finansinę būklę; ūkinės veiklos rezultatus, pajamų ir išlaidų sąmatas, inventorizacijos ir kitus turto pasikeitimo apskaitos duomenis, o šio straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad valdyba analizuoja, vertina bendrovės metinių finansinių ataskaitų rinkinį, pelno (nuostolių) paskirstymo projektą ir kartu su atsiliepimais ir pasiūlymais dėl jų bei bendrovės metiniu pranešimu teikia stebėtojų tarybai ir visuotiniam akcininkų susirinkimui. Be to, šio straipsnio 11 dalyje išdėstytos šios nuostatos: bendrovės, kurioje stebėtojų taryba nesudaroma, įstatuose gali būti nustatyta, kad valdyba atlieka visas šias priežiūros funkcijas: priima sprendimus dėl sandorių su susijusiomis šalimis, kaip nustatyta šio Įstatymo 37² straipsnyje; prižiūri bendrovės vadovo veiklą, pateikia visuotiniam akcininkų susirinkimui atsiliepimus ir pasiūlymus dėl bendrovės vadovo veiklos; svarsto, ar bendrovės vadovas tinka eiti pareigas, jeigu bendrovė dirba nuostolingai; teikia siūlymus bendrovės vadovui atšaukti jo sprendimus, kurie prieštarauja įstatymams ir kitiems teisės aktams, bendrovės įstatams, visuotinio akcininkų susirinkimo ar valdybos sprendimams; sprendžia kitus bendrovės įstatuose, taip pat visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimuose valdybos kompetencijai priskirtus bendrovės ir bendrovės vadovo veiklos priežiūros klausimus.
10. Audito metu nustatėme, kad UAB “Mažeikių šilumos tinklai”, UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ ir UAB “Tavo pastogė” sudarytų valdybų sudėtyje yra Mažeikių rajono savivaldybės Turto valdymo ir priežiūros skyriaus darbuotojai, kurių funkcijos yra susijusios su šių SVĮ priežiūra ir kontrole. Šiuos darbuotojus į valdybų sudėtį pasiūlė Savivaldybės administracijos direktorius⁷.

⁶ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas Nr. VIII-1835.

⁷ 2020-02-13 Mažeikių rajono savivaldybės direktoriaus įsakymas Nr. A1-356 „Dėl Uždarnosios akcinės bendrovės „Tavo pastogė“ valdybos narių atrankos“; 2020-02-27 Mažeikių rajono savivaldybės direktoriaus įsakymas Nr. A1-444 „Dėl Uždarnosios akcinės bendrovės „Mažeikių šilumos tinklai“ valdybos narių atrankos“;

11. Turto valdymo ir priežiūros skyriaus nuostatuose, patvirtintuose Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-10-01 įsakymu Nr. A1-1995 nustatyti uždaviniai ir funkcijos:
- 1.1. Koordinuoja ir kontroliuoja Butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių (toliau - Bendrojo naudojimo objektų valdytojas) veiklą.
  - 1.2. Koordinuoja Savivaldybės būsto fondo sudarymą, jo remontą, pardavimą, nuomą.
    - 1.2.1. Analizuoja savivaldybės kontroliuojamų įmonių ūkinę-finansinę veiklą ir teikia informaciją bei išvadas Administracijos direktoriui.
    - 1.2.2. Koordinuoja steigėjo, dalininko (savininko) ir su vertybiniais popieriais susijusių funkcijų ir teisių realizavimą Savivaldybės viešosiose įstaigose, Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse, rengia Savivaldybės tarybos sprendimų, Direktorius įsakymų projektus bendraisiais atstovavimo klausimais, taip pat dėl įgaliotinių balsavimo atskirais darbotvarkės klausimais, įgaliojimų suteikimo:
      - 1.2.2.1. teikia pasiūlymus Direktoriumi dėl sutikimo sušaukti neeilinį susirinkimą per mažesnę nei 30 dienų iki susirinkimo dienos terminą;
      - 1.2.2.2. teikia pasiūlymus dėl neeilinių Savivaldybės viešųjų įstaigų dalininkų (savininkų) visuotinių susirinkimų ir akcinių bendrovių, kuriose Savivaldybė turi akcijų, neeilinių visuotinių susirinkimų sušaukimo bei siūlomų nagrinėti klausimų sprendimo projektų;
      - 1.2.2.3. teikia pasiūlymus inicijuoti nepriklausomo audito atlikimą tam tikrai veiklai patikrinti Savivaldybės įstaigose ar Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse;
  - 9.3.11. Kontroliuoja Bendrojo naudojimo objektų valdytojų veiklą.
- Turto valdymo ir priežiūros skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašyme, patvirtintame Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020-06-30 įsakymu Nr. A1-1455 nustatyti uždaviniai ir funkcijos:
19. Analizuoja savivaldybės valdomų įmonių ekonominę būklę apibūdinančius rodiklius ir teikia išvadas bei siūlymus dėl jų veiklos efektyvumo gerinimo ir racionalaus lėšų bei turto panaudojimo.
  21. Rengia Savivaldybės tarybos sprendimų, Administracijos direktoriaus įsakymų projektus pagal savo kompetenciją bei Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto disponavimo, valdymo ir turto perėmimo iš kitų asmenų klausimais.
  22. Vykdo butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir Civilinio kodekso 4.84 straipsnyje nustatyta tvarka paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos priežiūrą ir kontrolę.
12. Be to, pažymėtina, kad šis skyrius rengia teisės aktus, reglamentuojančius SVĮ vadovų darbo užmokesčio nustatymą, butų ir kitų patalpų bendrojo naudojimo objektų administravimo maksimalaus tarifo nustatymą ir kt. teisės aktus, kurie tiesiogiai siejami su SVĮ veikla, todėl manome, kad paskiriant šio skyriaus darbuotojus į SVĮ valdybas, ne tik neužtikrinamas priežiūros ir kontrolės funkcijų atskyrimas, bet ir sudaromos sąlygos didesnei korupcijos rizikai.

2019-07-29 Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. A1-1598 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Mažeikių komunalinis ūkis“ valdybos narių atrankos.

13. Tokia pati pozicija išsakyta ir Specialiųjų tyrimo tarnybos 2019 m. apžvalgoje „Pagrindinės korupcijos rizikos savivaldybių valdomų įmonių veikloje“⁸. Apžvalgoje, vertinant valdybų sudarymo procedūras, pateiktas pastebėjimas, kad, sudarant įmonių valdybas, ne visais atvejais užtikrintas įmonių priežiūros ir koordinavimo funkcijų atskyrimas bei pateiktas analogiškas pavyzdys: „Į bendrovės valdybą buvo paskirta Turto valdymo skyriaus vedėja ir šio skyriaus vyriausioji specialistė, nors šio skyriaus viena iš pagrindinių funkcijų yra koordinuoti savivaldybės kontroliuojamų įmonių veiklą, atlikti veiklos ekonominį įvertinimą, teikti pasiūlymus administracijos direktoriui, merui ir jo pavaduotojui dėl įmonių veiklos, teikiamų paslaugų kainų nustatymo“. Apžvalgoje Savivaldybėms buvo pateikta rekomendacija - užtikrinti objektyvią įmonių valdybos narių atrankos ir skyrimo procedūrą.
- Audito ataskaitos derinimo metu Savivaldybės administracija informavo⁹, kad Turto valdymo ir priežiūros skyriaus darbuotojai 2020-11-18 ir 2020-11-19 pateikė prašymus „Dėl atsistatydinimo iš bendrovės valdybos narių bendrovėse UAB „Mažeikių šilumos tinklai“, UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ ir UAB „Tavo pastogė“.

2. TARNYBINIO IR NETARNYBINIO TRANSPORTO PRIEMONIŲ NAUDOJIMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

14. Pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys tarnybinio transporto įsigijimą, nuomą ir naudojimą yra:
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimas Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“;
  - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimas Nr. 993 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo valstybės įmonėse ir viešosiose įstaigose“;
  - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Pavyzdinių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“.
15. Nutarimo¹⁰ 3 punkte rekomenduota savivaldybėms nustatyti savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, kurių dalininkas (ar savininkas) yra savivaldybės institucija, vadovaujančiųjų darbuotojų, turinčių teisę naudotis tarnybiniais lengvaisiais automobiliais, pareigybių sąrašą ir tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo savivaldybės įmonėse, viešosiose įstaigose taisykles.
16. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos teisės aktais nereglementuota ir nenustatyta tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo tvarka SVĮ, tačiau pastebėtina, kad nemažai savivaldybių (Šiaulių ir Alytaus miestų, Marijampolės, Joniškio, Trakų, Akmenės, Prienų, Kelmės, Pakruojo, Rokiškio rajonų) tarybos sprendimais yra patvirtinusios SVĮ tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo taisykles ar tvarkas.
17. Mažeikių rajono savivaldybė nėra patvirtinusi taisyklių ar tvarkos dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo, kurios būtų taikomos SVĮ. Taigi, nors 2019-10-28 Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-2270 patvirtintų Mažeikių rajono

⁸ Prieiga per internetą https://www.stt.lt/data/public/uploads/2019/12/svi_korupcijos_riziku_apzvalga_3.pdf

⁹ 2020-11-26 Mažeikių rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. KT8-92 „Dėl audito ataskaitos projekto“.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimas Nr. 993 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo valstybės įmonėse ir viešosiose įstaigose“.

savivaldybės administracijos Bendrojo skyriaus nuostatuose¹¹ yra nustatyta, kad skyrius, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, vykdo nuostatuose nurodytas funkcijas, o nuostatų 10.9.1 papunktyje nurodyta, kad „rengia Skyriaus kompetencijai priskirtais klausimais Savivaldybės tarybos sprendimų projektų, Savivaldybės mero potvarkių, Administracijos direktoriaus įsakymų ir kitų dokumentų projektus, tarp jų ir dėl Savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų, Savivaldybės kontroliuojamų įmonių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo, saugojimo, žymėjimo; netarnybinių automobilių naudojimo tarnybos reikmėms ir padalinių specialistų atsakomybės, susijusios su šia veikla, nustatymo“, tačiau iki šiol tokia tvarka dėl SVĮ neparengta ir nenumatoma rengti¹².

Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2012-03-30 sprendimu Nr. T1-103 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo“ patvirtintas pavyzdinis tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo Mažeikių rajono savivaldybės biudžetinėse įstaigose tvarkos aprašas, tačiau viešosiose įstaigose nenustatytos tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo taisyklės, nors Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-09-13 nutarime Nr. 993¹³ rekomenduota savivaldybėms, nustatyti savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, kurių dalininkas (ar savininkas) yra savivaldybės institucija, vadovaujančiųjų darbuotojų, turinčių teisę naudotis tarnybiniais lengvaisiais automobiliais, pareigybių sąrašą ir tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo savivaldybės įmonėse, viešosiose įstaigose taisykles.

18. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 37 straipsnyje nustatyta, kad bendrovės vadovas yra vienasmenis bendrovės valdymo organas. Bendrovės vadovas savo veikloje vadovaujasi įstatymais, kitais teisės aktais, bendrovės įstatais, visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimais, stebėtojų tarybos bei valdybos sprendimais ir pareiginiiais nuostatais. Bendrovės vadovas veikia bendrovės vardu ir turi teisę vienvaldiškai sudaryti sandorius, išskyrus atvejus, kai bendrovės įstatuose nustatytas kiekybinis atstovavimas bendrovei.
19. Audito metu nustatėme, kad SVĮ, naudodamos tarnybines ir netarnybines transporto priemones, vadovaujasi Bendrovių vadovų įsakymais (UAB „Mažeikių šilumos tinklai“, UAB „Mažeikių autobusų parkas“, UAB „Mažeikių vandenys“, UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“) arba Bendrovės valdybos (UAB „Tavo pastogė“) patvirtintomis tvarkomis ar taisyklėmis, reglamentuojančiomis tarnybinių ir netarnybinių transporto priemonių naudojimą SVĮ.
20. Nesant bendrų visoms SVĮ taisyklių ar tvarkos, naudojant tarnybines ir netarnybines transporto priemones, sudaromos sąlygos transporto priemones naudoti nepakankamai efektyviai ir skaidriai, todėl manome, kad Savivaldybė turėtų veikti kaip aktyvus savininkas ir įgyvendindamas aiškia ir nuoseklią nuosavybės politiką, siekdamas efektyvaus, skaidraus, atsakingo SVĮ valdymo, nustatyti bendras tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimo SVĮ taisykles.

¹¹ <http://www.mazeikiai.lt/savivaldybe/struktura-ir-kontaktai/administracija/bendrasis-skyrius/skyriaus-nuostatai/>

¹² 2020-11-26 Mažeikių rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. KT8-92 „Dėl audito ataskaitos projekto“.

¹³ 2005-09-13 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 993 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo valstybės įmonėse ir viešosiose įstaigose“.

2.1. Transporto priemonių naudojimo tvarkos ir taisyklės turi trūkumų

21. Pagal UAB „**Mažeikių autobusų parkas**“ pateiktą informaciją¹⁴ nustatyta, kad Bendrovės direktoriaus 2013-06-03 įsakymu Nr. 25V „Dėl tarnybinių automobilių naudojimo taisyklių patvirtinimo, ridos limitų, degalų normų bei darbuotojų, galinčių naudotis tarnybiniais automobiliais be vairuotojo, nustatymo“ patvirtintos tarnybinių automobilių naudojimo taisyklės, kuriose reglamentuota tarnybinių automobilių naudojimas ir naudojimo kontrolė, tarnybinių automobilių saugojimas, ridos ir degalų apskaita, automobilių žymėjimas, techninė priežiūra ir remontas, netarnybinių automobilių naudojimas tarnybos reikmėms, darbuotojų atsakomybė bei patvirtinta prašymo leisti naudoti netarnybinių automobilių tarnybos reikmėms ir kompensuoti degalų įsigijimo ir amortizacijos išlaidas pavyzdinė forma.
22. Bendrovės vadovo įsakyme nustatyti tarnybinių automobilių ridos limitai, degalų normos, darbuotojai, kurie gali naudotis tarnybiniais automobiliais be vairuotojo ir kontroliuojantys asmenys. Patvirtintų taisyklių¹⁵ 11 ir 12 punktuose nustatyta, kad darbuotojai, kuriems leista naudotis tarnybiniais automobiliais ir kontroliuojantis asmuo užtikrina, kad tarnybiniai automobiliai būtų tinkami saugomi ir nebūtų naudojami asmeniniais tikslais, o po darbo, poilsio, švenčių dienomis tarnybiniai automobiliai laikomi Bendrovės teritorijoje arba garažuose.
23. Tame pačiame Bendrovės direktoriaus įsakyme nurodyta, kad vadovaujantis Bendrovės valdybos 2011-12-22 sprendimu Nr. 12 patvirtintomis nuostatomis, jeigu į kelionę išvykstama (grįžtama) ne Bendrovės administracijos darbo metu, Bendrovės darbuotojus galima paimti iš namų ir parvežti iki namų, bei jeigu į kelionę be vairuotojo išvykstama (grįžtama) ne Bendrovės administracijos darbo metu, tarnybinis automobilis gali būti laikomas važiuojančiojo į komandiruotę darbuotojo namuose. Pažymėtina, kad Valstybės kontrolės ataskaitoje¹⁶ pasisakoma, kad „valdyba turi veikti taip, kad siektų pačių geriausių rezultatų“. Taigi manome, kad, siekiant užtikrinti SVĮ veiklos skaidrumą, reikėtų atsisakyti šių išimčių ir vadovautis patvirtintų taisyklių nuostatomis.
24. Aukščiau minėtu įsakymu patvirtintų taisyklių pavadinimas neatitinka taisyklių turinio, nes UAB „Mažeikių autobusų parkas“ tarnybinių automobilių naudojimo taisyklės reglamentuoja ne tik tarnybinių, bet ir netarnybinių automobilių naudojimą tarnybos reikmėms (VI taisyklių skyrius).
25. Pagal UAB „**Mažeikių komunalinis ūkis**“ pateiktą informaciją¹⁷ nustatyta, kad Bendrovės direktoriaus 2011-12-05 įsakymu Nr. 01-03-53 „Dėl UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ tarnybinių automobilių naudojimo tarnybiniais ir asmeniniais tikslais taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos tarnybinių automobilių naudojimo taisyklės, kuriose reglamentuotas tarnybinių automobilių naudojimas, kelionės lapų pildymas ir apskaita, tarnybinių automobilių techninė priežiūra ir taisymas, automobilių saugojimas, tarnybinių

¹⁴ UAB „Mažeikių autobusų parkas“ 2020-05-05 raštas Nr. 75S.

¹⁵ UAB „Mažeikių autobusų parkas“ direktoriaus 2013-06-03 įsakymu Nr. 25V patvirtintos UAB „Mažeikių autobusų parkas“ tarnybinių automobilių naudojimo taisyklės”.

¹⁶ Valstybės kontrolės 2017-04-25 ataskaita Nr. VA-2017-P-30-1-9 „Ar savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdysena užtikrina efektyvią ir skaidrią įmonių veiklą“.

¹⁷ UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ 2020-05-04 raštas Nr. F8-55

automobilių naudojimo kontrolė. Taisyklių¹⁸ I skyriaus 2 punkte nustatyta, kad tarnybiniai automobiliai turi būti naudojami tarnybos reikmėms, o, esant būtinybei, ir asmeninėms reikmėms. Taisyklėse nenustatyta, kokios sąlygos priskiriamos būtinoms, kai galima naudoti tarnybinį automobilį asmeninėms reikmėms. Telemetrinės automobilio kontrolės įrangos tarnybiniuose automobiliuose neįrengtos, o pravažiuotus kilometrus tarnybinėms ir asmeninėms reikmėms, gautų ir sunaudotų degalų kiekį, spidometrų parodymus nurodo tarnybinį automobilį vairuojantis darbuotojas. Be to, taisyklių V skyriaus 26 punkte nustatyta, kad tarnybiniai automobiliai ne darbo metu gali būti laikomi ir prie darbuotojų, kuriems priskirti tarnybiniai automobiliai gyvenamosios vietos, todėl manome, kad Bendrovės transportas naudojamas neekonomiškai ir neefektyviai, nes taip sudaromos sąlygos tarnybinius automobilius naudoti asmeniniais tikslais vykstant į/iš darbo ir, nesant automobilių kontrolės įrangos, nėra galimybės nustatyti galimus piktnaudžiavimo atvejus, kai važinėjama namo pietų ar pakeliui iš namų ir/arba pakeliui iš darbo į namus, važinėjama asmeniniais reikalais į kitas įstaigas, prekybos centrus ir pan. Taisyklėse nėra reglamentuotas netarnybinio transporto naudojimas tarnybos tikslais, nors per tikrinamą laikotarpį buvo nuomojama (naudojama pagal panaudos sutartį) nuo 1 iki 2 automobilių. Bendrovė paaiškino, kad darbuotojai, kuriems priskirti tarnybiniai automobiliai dirba ir nedarbo dienomis ir valandomis, kai iškviečiami dėl miesto apšvietimo gedimo, transporto gedimo, vykdamas gatvių valymo nuo sniego darbus ir kitais atvejais, todėl tarnybiniai automobiliai laikomi prie jų gyvenamosios vietos.

26. Bendrovės vadovas 2016-09-01 įsakymu Nr. 01-03-26 „Dėl tarnybinio transporto naudojimo ir leistinos ridos nustatymo“ patvirtino darbuotojų, kurie turi teisę naudotis Bendrovei priklausančiu tarnybiniu lengvuju autotransportu bei nustatė leistiną ridą, kurią Bendrovės darbuotojai gali nuvažiuoti Bendrovės lengvuju autotransportu. Pažymėtina, kad įsakyme klaidingai nurodoma, kad automobilis Toyota Highlander priklauso Bendrovei nuosavybės teise, nes pagal Bendrovės pateiktus dokumentus nustatyta, kad šis automobilis yra nuomojamas. Tas pats pažymėtina ir apie Bendrovės vadovo 2019-09-02 įsakymą Nr. 01-03-14 „Dėl tarnybinio transporto naudojimo ir leistinos ridos nustatymo“, kuriame tas pats automobilis nurodomas kaip Bendrovės nuosavybė. Bendrovė paaiškino, kad Toyota Highlander jai nuosavybės teise nepriklauso, o aukščiau nurodytuose įsakymuose padarytos techninės klaidos.
27. Be to, pateiktas 2018-12-31 Bendrovės vadovo įsakymas Nr. 01-03-34 „Dėl krovininių transporto priemonių, mašinų, traktorių ir kitų mechanizmų naudojimo taisyklių patvirtinimo“, kuriuo patvirtintose taisyklėse reglamentuota ūkinio transporto naudojimas ir naudojimo kontrolė, ūkinio transporto saugojimas, degalų apskaita, ūkinio transporto techninė priežiūra ir remontas. Taisyklių¹⁹ IV dalies 16 punkte nustatyta, kad ūkinio transporto priemonių, kuriose yra sumontuota sekimo ir kontrolės sistema, kuro suvartojimas nurašomas pagal kompiuterinės programos pateikiamas mėnesio ataskaitas.
28. Pagal UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ pateiktą informaciją²⁰ nustatyta, kad 2018-12-19 Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-98 „Dėl Uždarnosios akcinės bendrovės „Mažeikių šilumos

¹⁸ UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ direktoriaus 2011-12-05 įsakymu Nr. 01-03-53 patvirtintos UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ tarnybinių automobilių naudojimo tarnybiniais ir asmeniniais tikslais taisyklės.

¹⁹ UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ direktoriaus 2018-12-31 įsakymu Nr. 01-03-34 patvirtintos Krovininių transporto priemonių, mašinų, traktorių ir kitų mechanizmų naudojimo taisyklės.

²⁰ UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ 2020-04-24 raštas Nr. SD-241.

tinklai” tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo tvirtinimo” patvirtintas Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašas. Tvarkos aprašas²¹ reglamentuoja lengvųjų ir lengvųjų krovininių, kurių bendroji masė ne didesnė kaip 3,5 t, automobilių, naudojamų tarnybos reikmėms Bendrovėje darbuotojams kontrolės, saugojimo, ridos ir kuro normų nustatymo, degalų apskaitos, žymėjimo, techninės priežiūros, draudimo ir remonto tvarką bei darbuotojų atsakomybę už nustatytos tvarkos pažeidimus. Kartu su tvarkos aprašu patvirtintos Transporto priemonės perdavimo-priėmimo akto, Lengvojo automobilio kelionės lapo, Kuro sunaudojimo suvestinės/nurašymo akto, Autodetalių ir eksploatacinių medžiagų nurašymo akto formos. Tvarkos apraše reglamentuojamas tik tarnybinių transporto priemonių naudojimas. Tvarkos aprašo III skyriaus 15 punkte nustatyta, kad darbuotojai gali išsinuomoti Bendrovei nuosavybės teise, nuomos ar nuomos pagal veiklos nuomos sutartį priklausantį automobilį pagal valdybos patvirtintus nuomos įkainius. Bendrovė pateikė informaciją apie valdybos (2016-08-31 protokolu Nr. 3, 2018-08-29 protokolu Nr. 10, 2020-07-16 protokolu Nr. 5) patvirtintus nuomos įkainius. Tvarkos aprašo to paties skyriaus 4 punkte reglamentuotas automobilio naudojimas asmeniniais tikslais. Pažymėtina, kad, kai darbuotojui suteikiamas automobilis naudoti asmeniniais tikslais, jo gautos pajamos priskiriamos su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms (pajamoms natūra). Pajamos, gautos natūra, apskaičiuojamos nustatyta tvarka²² ir nuo jų sumokamas pajamų mokestis, socialinio draudimo bei privalomojo sveikatos draudimo įmokos. Bendrovės apmokėti degalai, sunaudoti asmeniniais tikslais, turi būti vertinami atskirai, pagal pajamų natūra davėjo patirtas išlaidas šiam kurui įsigyti. Manome, kad tarnybinių automobilių naudojimas asmeniniais tikslais didina SVĮ sąnaudas ir išlaidas, o Bendrovės vadovas, būdamas atsakingas už Bendrovės veiklos organizavimą, privalo veikti efektyviai pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus, optimizuoti sąnaudas ir išlaidas bei teikti naudą akcininkui, to iš SVĮ vadovų tikisi Savivaldybė. SVĮ vadovai turi užtikrinti lėšų tarnybiniams automobiliams išlaikyti racionalų naudojimą, tarnybinių automobilių naudojimą tik tarnybos reikmėms.

29. Bendrovė taip pat pateikė 2018-12-19 generalinio direktoriaus įsakymą „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Mažeikių šilumos tinklai“ sunkiasvorio transporto naudojimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo tvirtinimo“, kuriuo patvirtintas Sunkiasvorio transporto naudojimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašas. Šis tvarkos aprašas reglamentuoja sunkiasvorio transporto, kurio bendroji masė didesnė kaip 3,5 t, naudojamo tarnybos reikmėms Bendrovės darbuotojams kontrolės, saugojimo, ridos ir kuro normų nustatymo, degalų apskaitos, žymėjimo, techninės priežiūros, draudimo ir remonto tvarką bei darbuotojų atsakomybę už Tvarkos aprašo pažeidimą. Kartu su tvarkos aprašu patvirtintos Krovininio automobilio kelionės lapo, Kuro sunaudojimo suvestinės/nurašymo akto, Autodetalių ir eksploatacinių medžiagų nurašymo akto formos. Tvarkos aprašo III skyriaus 11 punkte nurodyta, kad darbuotojai gali išsinuomoti Bendrovei nuosavybės teise, nuomos ar nuomos pagal veiklos nuomos, lizingo sutartį priklausantį automobilį pagal valdybos patvirtintus nuomos įkainius. Bendrovė pateikė informaciją apie valdybos (2016-08-31 protokolu Nr. 3, 2018-08-29 protokolu Nr. 10, 2020-07-16 protokolu Nr. 5) patvirtintus nuomos įkainius.

²¹ Bendrovės generalinio direktoriaus 2018-12-19 įsakymu Nr. V-98 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Mažeikių šilumos tinklai“ tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo tvirtinimo” patvirtintas Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašas.

²² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2019-05-19 įsakymas Nr. 1K-162 „Dėl pajamų, gautų natūra, įvertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo.

30. Pagal UAB „Tavo pastogė“ pateiktą informaciją²³ nustatyta, kad UAB „Tavo pastogė“ valdyba 2019-11-27 protokolu Nr. 7 patvirtino Tarnybinių ir netarnybinių automobilių naudojimo taisykles. Šiomis taisyklėmis reglamentuojama tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas ir naudojimo kontrolė, netarnybinių automobilių naudojimas Bendrovės reikmėms, automobilių saugojimas, ridos ir degalų apskaita, automobilių techninė priežiūra ir remontas. Manome, kad, siekiant Bendrovės veiklos skaidrumo bei siekiant sumažinti galimo piktnaudžiavimo, naudojant tarnybinių transportą asmeniniais tikslais, atvejus, taisyklėse galėtų būti reglamentuojamas ir tarnybinių automobilių žymėjimas. Taip pat tikslinga būtų patvirtinti prašymo leisti naudoti netarnybinių automobilių tarnybos reikmėms ir kompensuoti degalų įsigijimo ir amortizacijos išlaidas formą, reikalaujant pridėti prie šio prašymo automobilio registracijos, techninės apžiūros, civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties liudijimo, vairuotojo pažymėjimo ir kitų reikalingų dokumentų kopijas, tokiu būdu būtų išvengta 2019 m. tyrimo ataskaitoje²⁴ nustatytų pažeidimų.
31. Taip pat Bendrovės vadovas pateikė 2019-12-09 ir 2019-12-31 įsakymus Nr. 3.14-142 ir Nr. 3.14-152 „Dėl kuro normų nustatymo“ bei patvirtintą lengvojo automobilio kelionės lapo formą.
32. Pagal UAB „Mažeikių vandenys“ pateiktą informaciją²⁵ nustatyta, kad Bendrovės direktoriaus 2016-06-09 įsakymu Nr. G-40 buvo patvirtintos tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimosi taisyklės. Šios taisyklės neteko galios nuo 2019-08-08 Bendrovės direktoriaus įsakymu Nr. G-57^A „Dėl tarnybinių transporto priemonių naudojimo ir netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo tarnybos reikmėms tvarkos aprašo tvirtinimo“ patvirtinus naują Bendrovės tarnybinių transporto priemonių naudojimo ir netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo tarnybos reikmėms tvarką. Šioje tvarkoje reglamentuojamas tarnybinių transporto priemonių naudojimas ir naudojimo kontrolė, tarnybinių transporto priemonių saugojimas, ridos ir degalų apskaita, automobilių žymėjimas, techninė priežiūra ir remontas, tarnybinių transporto priemonių kuro normų nustatymas, netarnybinių automobilių naudojimas tarnybos reikmėms, darbuotojų atsakomybė. Tvarkoje, be kita ko, nustatyti netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo tarnybos reikmėms atvejai: pagal atliekamas darbo funkcijas darbuotojui yra būtinybė automobilių naudoti tarnybos reikmėms, tarnybinio lengvojo automobilio naudojimas būtų neracionalus, esant tarnybinių automobilių trūkumui. Tvarkos aprašo II skyriaus 11 punkte reglamentuotas automobilio naudojimas asmeniniais tikslais bei darbuotojo per mėnesį gaunamų pajamų natūra įvertinimas. Dėl pajamų natūra suteikiant automobilių naudotis asmeniniais tikslais pasisakėme analizuojant UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ patvirtintą tvarkos aprašą.
33. Taip pat pateiktas Bendrovės direktoriaus 2019-11-25 įsakymas Nr. G-70 „Dėl UAB „Mažeikių vandenys“ automobilių, traktorių ir kitų mechanizmų degalų sunaudojimo normų patvirtinimo“, kuriuo patvirtintos UAB „Mažeikių vandenys“ automobilių, traktorių ir kitų mechanizmų degalų sunaudojimo normos.

²³ 2020-04-22 UAB „Tavo pastogė“ raštas Nr. 1.2-88.

²⁴ Mažeikių rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019-08-09 ataskaita Nr. KT9-27 „Dėl UAB „Tavo pastogė“ sudarytų netarnybinių automobilių nuomos sandorių ir šių automobilių naudojimo teisėtumo“.

²⁵ 2020-04-30 UAB „Mažeikių vandenys“ raštas Nr. 210.

34. Be to, pateikti Bendrovės direktoriaus įsakymai dėl tarnybinių automobilių priskyrimo ir saugojimo, kuriuose nustatytos tarnybinių automobilių saugojimo vietos ir transporto priemonės priskirtos konkrečioms darbuotojams.

2.2. Tarnybiniais automobiliais asmeniniais tikslais naudojamasi neteisėtai

35. Audito metu įvertinus UAB „Mažeikių vandenys“ pateiktus Bendrovės direktoriaus įsakymus dėl tarnybinio automobilio naudojimo asmeniniams tikslams pripažinimo ir įvertinimo pajamomis, gautomis natūra, nustatyta, kad Bendrovės valdomi tarnybiniai lengvieji automobiliai yra suteikiami Bendrovės vadovui ir jo pavaduotojui naudoti asmeniniams tikslams bei pajamos laikomos pajamomis, gautomis natūra. Bendrovė pateikė informaciją, kad pajamos natūra skaičiuojamos 0,75 proc. nuo automobilio rinkos kainos metų pradžia ir nuo priskaičiuotos sumos iš darbuotojui gautino atlyginimo išskaitomi gyventojų pajamų mokestis ir įmokos socialiniam draudimui.

Įsakymų pavyzdžiai

- 2018-08-10 Bendrovės direktoriaus įsakymu Nr. G-45 „Dėl tarnybinio automobilio naudojimo asmeniniams tikslams pripažinimo ir įvertinimo pajamomis, gautomis natūra“ leidžiama naudoti asmeniniams tikslams Bendrovei priklausantį tarnybinių lengvųjų automobilių Bendrovės direktoriui. Automobilio rinkos vertė 25.500 Eur, pagal Bendrovės taikomą pajamų natūra įvertinimą (0,75 proc. nuo automobilio rinkos kainos metų pradžia), pajamos natūra per mėnesį sudaro 191,25 Eur.
- 2018-04-16 Bendrovės direktoriaus įsakymu Nr. G-24 „Dėl tarnybinio automobilio naudojimo asmeniniams tikslams pripažinimo ir įvertinimo pajamomis, gautomis natūra“ leidžiama naudoti asmeniniams tikslams Bendrovei priklausantį tarnybinių lengvųjų automobilių Bendrovės direktoriaus pavaduotojui. Automobilio rinkos vertė 24.500 Eur, pagal Bendrovės taikomą pajamų natūra įvertinimą (0,75 proc. nuo automobilio rinkos kainos metų pradžia), pajamos natūra per mėnesį sudaro 183,75 Eur.
- 2019-01-16 Bendrovės direktoriaus įsakymu Nr. G-13 „Dėl tarnybinio automobilio naudojimo asmeniniams tikslams pripažinimo ir įvertinimo pajamomis, gautomis natūra“ leidžiama naudoti asmeniniams tikslams Bendrovei priklausantį tarnybinių lengvųjų automobilių Bendrovės direktoriui. Automobilio rinkos vertė 18.250 Eur, pagal Bendrovės taikomą pajamų natūra įvertinimą (0,75 proc. nuo automobilio rinkos kainos metų pradžia), pajamos natūra per mėnesį sudaro 136,88 Eur.
- 2019-01-16 Bendrovės direktoriaus įsakymu Nr. G-14 „Dėl tarnybinio automobilio naudojimo asmeniniams tikslams pripažinimo ir įvertinimo pajamomis, gautomis natūra“ leidžiama naudoti asmeniniams tikslams Bendrovei priklausantį tarnybinių lengvųjų automobilių Bendrovės direktoriaus pavaduotojui. Automobilio rinkos vertė 18.450 Eur, pagal Bendrovės taikomą pajamų natūra įvertinimą (0,75 proc. nuo automobilio rinkos kainos metų pradžia), pajamos natūra per mėnesį sudaro 138,38 Eur.

36. UAB „Mažeikių vandenys“ direktorius naudojosi pats bei leido savo pavaduotojui naudoti tarnybiniais lengvaisiais automobiliais asmeniniais tikslais, nesilaikydamas Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2018-03-30 sprendimu Nr. T1-90 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto tvarkos aprašo ir tokiu būdu dalį darbo užmokesčio sau ir savo pavaduotojui mokėjo natūra.

37. Pažymėtina, kad pagal aprašo nuostatas bendrovių vadovų darbo užmokesčių sudaro mėnesinė alga ir premija, kurią už gerus darbo rezultatus ir gerą darbo pareigų vykdymą, pasibaigus finansiniams metams ir patvirtinus finansinių ataskaitų rinkinius, Bendrovės vadovui iš Bendrovės pelno arba iš sutaupyto lėšų, skirtų darbo užmokesčiui, gali skirti Bendrovės valdyba. Bendrovių vadovų mėnesinė alga susideda iš pastoviosios dalies (nustatomos bazinio dydžio koeficientais, atsižvelgiant į Bendrovės kategoriją) ir

kintamosios dalies, kuri priklauso nuo Bendrovės tikslų įgyvendinimo ir veiklos rezultatų ir nustatoma finansiniams metams, atsižvelgiant į praėjusiais finansiniais metais pasiektus konkrečius Bendrovės veiklos rezultatus. Veiklos rezultatai vertinami pagal praėjusių finansinių metų ūkinės ir finansinės veiklos rezultatų vertinimo rodiklius. Priedai, priemokos ir kitos išmokos Bendrovės vadovui gali būti skiriamos tik pritarus Bendrovės valdybai.

38. Apraše nustatyta, kad Bendrovės vadovas nustato Bendrovės vadovo pavaduotojams mėnesinės algos pastoviosios dalies ir kintamosios dalies dydžius, 10–20 proc. mažesnius už Bendrovės vadovo mėnesinės algos dydį, ir taiko Aprašo 17, 18 ir 20 punktų nuostatas. Bendrovės vadovo pavaduotojams mėnesinės algos pastoviosios ir kintamosios dalies dydžiai nustatomi atsižvelgiant į darbuotojo indėlį Bendrovės veiklos rodiklių (užduočių) pasiekimo ir gerinimo srityje.
39. Pažymime, kad aukščiau nurodytu Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintame apraše nenumatyta galimybė darbo užmokestį Bendrovės vadovui ir jo pavaduotojams nustatyti natūra, be to, apraše aiškiai reglamentuota, už ką Bendrovės vadovui ir jo pavaduotojams gali būti skiriamos premijos, priemokos, priedai ar kitos išmokos (Bendrovės vadovo įsakymuose nenurodyta, koku pagrindu Bendrovės vadovui ir jo pavaduotojui leidžiama naudotis tarnybiniu automobiliu asmeniniais tikslais). Pastebėtina, kad pagal Savivaldybės tarybos patvirtintą aprašą Bendrovės direktoriui premiją, priedus ar priemokas galėjo nustatyti tik Bendrovės valdyba.
40. Manome, kad Bendrovės direktoriui ir jo pavaduotojui tarnybiniais automobiliais asmeniniais tikslais leista naudotis neteisėtai ir pagal aukščiau nurodytus įsakymus neteisėtai jiems suteiktos bei priskaitytos pajamos natūra. Audito metu nustatyti faktai rodo, kad Bendrovėje direktoriaus ir jo pavaduotojo naudojami tarnybiniai automobiliai yra jų darbo užmokesčio dalis, o tarnybinio transporto išlaikymo išlaidos ir sąnaudos neoptimizuojamos, bet, pasirinkus netinkamą automobilio naudojimo formą, atsižvelgiant į mokestines pasekmes, nepagrįstai didinamos.
41. Analogiška situacija nustatyta UAB „Mažeikių šilumos tinklai“. Bendrovės vadovų gauta nauda natūra laikoma jų darbo užmokesčio dalimi ir nuo jos privalu sumokėti tuos pačius mokesčius, kaip ir nuo darbo užmokesčio²⁶. Taigi, nors Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymuose, nustatančiuose pajamų natūra išmokėjimą yra nuostatos, kad priskaičiuotą pajamų natūra dydį, sutikus darbuotojui, išskaityti kas mėnesį iš jo darbo užmokesčio, tačiau, tai prieštarauja Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintam aprašui dėl SVĮ vadovų darbo užmokesčio nustatymo²⁷.

Įsakymų pavyzdžiai

- 2018-07-11 Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-47 „Dėl 2008 m. sausio 30 d. įsakymo Nr. V-8 „Dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniams tikslams pripažinimo ir įvertinimo pajamomis, gautomis natūra“ leidžiama naudoti asmeniniams tikslams Bendrovei priklausančią tarnybinį lengvąjį automobilį Bendrovės generaliniam direktoriui. Automobilio rinkos

²⁶Prieiga per internetą: <https://www.vmi.lt/cms/documents/10162/8782061/PajamosNatura/b09ca178-2646-469a-a5aa-265dd98809f7>

²⁷Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2018-03-30 sprendimas Nr. T1-90 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

vertė 21.196,73 Eur, pagal Bendrovės taikomą pajamų natūra įvertinimą (0,75 proc. nuo automobilio rinkos kainos metų pradžiai), pajamos natūra per mėnesį sudaro 158, 98 Eur.

- 2019-01-10 Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-1 „Dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniams tikslams pripažinimo ir įvertinimo pajamomis, gautomis natūra“ leidžiama naudoti asmeniniams tikslams Bendrovei priklausantį tarnybinių lengvųjų automobilių Bendrovės l. e. generalinio direktoriaus pareigas. Automobilio rinkos vertė 20.700 Eur, pagal Bendrovės taikomą pajamų natūra įvertinimą (0,75 proc. nuo automobilio rinkos kainos metų pradžiai), pajamos natūra per mėnesį sudaro 155, 25 Eur.
- 2019-02-04 Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-9 „Dėl tarnybinio automobilio naudojimo asmeniniams tikslams pripažinimo ir įvertinimo pajamomis, gautomis natūra“ leidžiama naudoti asmeniniams tikslams Bendrovei priklausantį tarnybinių lengvųjų automobilių Bendrovės generalinio direktoriaus pavaduotojui. Automobilio rinkos vertė 29.220,48 Eur, pagal Bendrovės taikomą pajamų natūra įvertinimą (0,75 proc. nuo automobilio rinkos kainos metų pradžiai), pajamos natūra per mėnesį sudaro 219, 15 Eur.

Be to, Valstybinės mokesčių inspekcijos leidinyje „Pajamos natūra“ (leidinys atnaujintas 2019-12-13)²⁸ pateiktas analogiškas pavyzdys atvejams, nustatytiems bendrovėse:

„Įmonė komercijos direktoriui skiria neribotai (tiek darbo, tiek asmeniniams tikslams) naudoti lengvąjį automobilį, kurio rinkos vertė 2018-01-01 yra 20 000 Eur bei padengia išlaidas degalams. Įmonės ir darbuotojo sutarimu darbuotojo gauta nauda natūra, apskaičiuota pagal tvarkos aprašo 5 punktą, bus 150 Eur (20 000 x 0,75 proc.) per mėnesį. Atsižvelgiant į tai, kad tokia įmonės komercijos direktoriaus gauta nauda laikoma jo darbo užmokesčio dalimi, nuo minėtos sumos įmonė privalės sumokėti tuos pačius mokesčius, kaip ir nuo darbo užmokesčio, taikant pagal GPMĮ 20 straipsnio nuostatas apskaičiuotą neapmokestinamąjį pajamų dydį“.

3. TRANSPORTO PRIEMONIŲ NAUDOJIMO KONTROLĖ NEPAKANKAMA

42. Įvertinus audito metu surinktą informaciją bei siekiant SVĮ efektyviau prižiūrėti tarnybinius automobilius bei užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui manome, kad SVĮ tarnybinėse transporto priemonėse būtų tikslinga įdiegti telemetrinę automobilio kontrolės įrangą, kuri suteikia galimybę stebėti transporto priemonių degalų sąnaudas realiu laiku, kur konkrečiu metu yra transporto priemonė. Telemetrinė įranga fiksuoja automobilio ridą, degalų sunaudojimą, kiek laiko automobilis naudojamas ir kitus parametrus. Tai leistų ne tik optimizuoti degalų išsigijimo sąnaudas, bet ir leistų užtikrinti transporto priemonių parko efektyvumą, užtikrinant optimalų būtiną transporto priemonių skaičių SVĮ veiklai vykdyti bei padėtų prevenciškai išvengti piktnaudžiavimų.

3.1. Sąlygos piktnaudžiavimui neminimizuotos

43. Pagal UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ pateiktus dokumentus nustatyta, kad 2014-12-31 ir 2019-09-27 Bendrovės direktoriaus įsakymais Nr. 01-03-45 ir Nr. 01-03-18 „Dėl apmokėjimo, naudojant tarnybinius automobilius asmeniniais tikslais nustatymo“ leista atitinkamai 6 ir 5 tarnybinius automobilius naudoti asmeniniais tikslais už nustatytą kainą (1 km kainą). Atkreiptinas dėmesys, kad nepakankamai užtikrinama vidaus kontrolė, nes vyr. mechanikas, kuriam pavesta vykdyti tarnybinio

²⁸https://www.vmi.lt/cms/web/kmdb/1.16.2.1/-/asset_publisher/00hS/content/leidinys-pajamos-natura-/10174;jsessionid=DF24F81C36FBBBE126567BAF38F0A0E1

transporto, naudojamo asmeniniais tikslais, kontrolę, pats turi teisę naudotis tarnybiniu transportu asmeniniais tikslais, t. y. kontroliuoja pats save. Automobilio naudojimas asmeniniais tikslais priskiriamas pajamoms, gautoms natūra ir apmokestinama pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymą, o tenkanti nauda apskaičiuojama proporcingai naudojimosi laikotarpiui. Pagal Gyventojų pajamų mokesčio komentaro 9 straipsnio 5.2 p. nustatyta, kad „nauda, kurią gyventojas gauna asmeniniais tikslais naudodamas darbdaviui priklausantį automobilį, pripažįstama pajamomis natūra“²⁹.

44. Taigi, tarnybinio transporto naudojimas asmeniniais tikslais sudaro sąlygas galimam piktnaudžiavimui, didina Bendrovės išlaidas transporto išlaikymui, mažina veiklos efektyvumą, o už Bendrovės veiklos organizavimą pirmiausia yra atsakingas Bendrovės vadovas. Neužtikrinamas transporto priemonių parko efektyvumas, nes leidžiama darbuotojams naudoti tarnybinius automobilius asmeniniais tikslais, nors tuo laikotarpiu nuomojami ar naudojami panaudos pagrindu netarnybiniai automobiliai iš fizinių asmenų, tam išleidžiant per 2015-2019 m. 19.784 Eur, iš kurių 14.851 Eur kurui. Įsakymuose³⁰ dėl tarnybinio transporto naudojimo ir leistinos ridos nustatymo Bendrovės vadovui nustatyta neribojama rida.
45. UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ vadovas, kuris Bendrovei nuomojo jam nuosavybės teise priklausantį automobilį (juo ir naudojosi), gaudavo už automobilio nuomą tą patį nuomos mokesį, nepriklausomai ar jis visą mėnesį dirbo, ar ne. Bendrovė, kaip pelningai siekiantis dirbti ūkio subjektas, turėjo galimybę nuomos mokesčio už atostogų laikotarpius nemokėti, tačiau tokiomis galimybėmis nepasinaudojo. Taigi, nuomos sutartys sudarytos formaliai, siekiant mokestinės naudos nuomotojui, o ne Bendrovei siekiant efektyviausiu ir ekonomiškiausiu būdu apsirūpinti transporto priemonėmis.

Apmokėjimo už nuomą pavyzdžiai

- 2015-04-30 pagal sąskaitą faktūrą Nr. 17 už balandžio mėnesį suma už nuomą sudaro 145 Eur (tiek nurodyta pagal sutartį), nors pagal to mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį 5 dienas atostogauta.
- 2015-06-30 pagal sąskaitą faktūrą Nr. 19 už gegužės mėnesį suma už nuomą sudaro 145 Eur (tiek nurodyta pagal sutartį), nors pagal to mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį 4 dienas atostogauta.
- 2015-07-31 pagal sąskaitą faktūrą Nr. 20 už gegužės mėnesį suma už nuomą sudaro 145 Eur (tiek nurodyta pagal sutartį), nors pagal to mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį 11 dienų atostogauta.
- 2016-02-29 pagal sąskaitą faktūrą Nr. 29 už vasario mėnesį suma už nuomą sudaro 145 Eur (tiek nurodyta pagal sutartį), nors pagal to mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį 6 dienų atostogauta.
- 2016-07-31 pagal sąskaitą faktūrą Nr. 30 už liepos mėnesį suma už nuomą sudaro 145 Eur (tiek nurodyta pagal sutartį), nors pagal to mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį 10 dienų atostogauta.
- 2017-03-31 pagal sąskaitą faktūrą Nr. 37 už kovo mėnesį suma už nuomą sudaro 145 Eur (tiek nurodyta pagal sutartį), nors pagal to mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį 10 dienų atostogauta.

46. UAB „Mažeikių vandenys“ ne visuose Ilgalaikio turto likvidavimo aktuose nurodoma likviduojamos transporto priemonės techninė būklė, likvidavimo priežastys ir komisijos išvada.

²⁹<http://www.infolex.lt/ta/77842:str9>

³⁰2016-09-01 UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ įsakymas Nr. 01-03-26 „Dėl tarnybinio transporto naudojimo ir leistinos ridos nustatymo“.

2019-09-02 UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ įsakymas Nr. 01-03-14 „Dėl tarnybinio transporto naudojimo ir leistinos ridos nustatymo“.

Ilgalaikio turto likvidavimo aktų pavyzdžiai

- 2018-04-30 Ilgalaikio turto likvidavimo aktas Nr. 564 N18, nenurodyta likviduojamos transporto priemonės techninė būklė ir likvidavimo priežastys, nepateikta komisijos išvada.
- 2018-04-30 Ilgalaikio turto likvidavimo aktas Nr. 565 N18, nenurodyta likviduojamos transporto priemonės techninė būklė ir likvidavimo priežastys, nepateikta komisijos išvada.
- 2018-04-30 Ilgalaikio turto likvidavimo aktas Nr. 566 N18, nenurodyta likviduojamos transporto priemonės techninė būklė ir likvidavimo priežastys, nepateikta komisijos išvada.

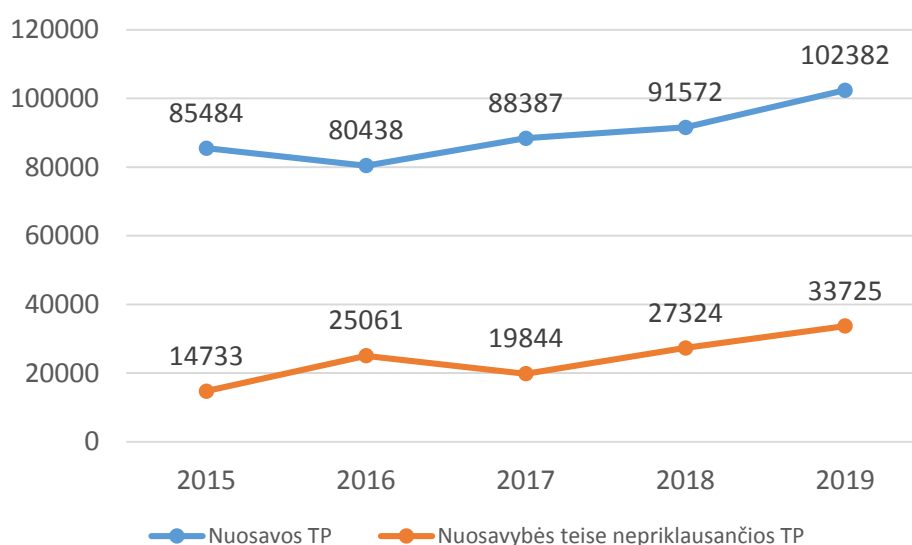
47. UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ trūksta skaidrumo parduodant transporto priemones. Iš 3 parduotų transporto priemonių per 2015-2018 metus, dvi parduotos aukciono būdu, o viena (Škoda Superb Comfort 2007 m.) fiziniam asmeniui pagal žodinį susitarimą už 1.800 Eur. Dokumentai, kaip buvo nustatyta pardavimo kaina, nepateikti. Bendrovės vyriausioji buhalterė el. paštu informavo, kad, nustatant pardavimo kainą šiam automobiliui, raštiški dokumentai nebuvo sudaryti.

3.2. Transporto išlaikymo išlaidos auga

48. Nustatėme, kad per 2015-2019 metus 5 SVĮ turėjo 219 nuosavybės teise valdomų transporto priemonių bei 37 nuosavybės teise nepriklausančias transporto priemones, eksploatacijos išlaidos (nusidėvėjimas, kuras, atsarginės dalys, remontas, techninė priežiūra, licencijos, kelių mokestis) 2019 metais sudarė 1.389,5 tūkst. Eur, t. y. beveik 6 proc. (76,6 tūkst. Eur) daugiau nei 2018 metais ir 7 proc. (92,4 tūkst. Eur) daugiau nei 2017 metais.

49. UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ nuosavybės teise valdomo ir nuosavybės teise nepriklausančio transporto eksploatacijos išlaidos, lyginant 2015 - 2019 m., augo. Nuosavybės teise nepriklausančio transporto eksploatacijos išlaidos, lyginant 2015 ir 2019 m. išaugo daugiau nei du kartus (3 pav.).

3 pav. Transporto eksploatacijos išlaidos, Eur

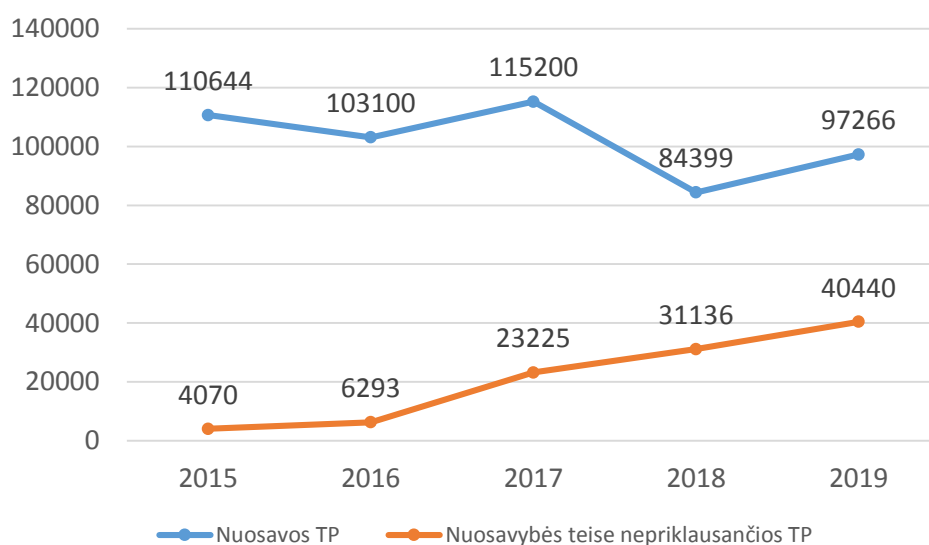

Šaltinis - Kontrolės ir audito tarnyba, pagal UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ pateiktus duomenis

Bendrovė paaiškino, kad degalų sąnaudos augo dėl padidėjusio realizuotos šilumos kiekio, nes didėjant pagamintos šilumos kiekiui, didėja degalų sąnaudos biokuro „pristumdymui“ prie konvejerių iš kuro saugojimo aikštelės, dėl aptarnaujamų trasų ilgio padidėjimo bei naujų transporto priemonių įsigijimo.

50. UAB „Mažeikių vandenys“ nuosavybės teise valdomo transporto eksploatavimo išlaidos 2019 m. vėl ėmė augti, o nuosavybės teise nepriklausančio transporto eksploatavimo išlaidos, lyginant 2015 ir 2019 m. išaugo net 10 kartų (4 pav.).

4 pav. Transporto eksploatacijos išlaidos, Eur

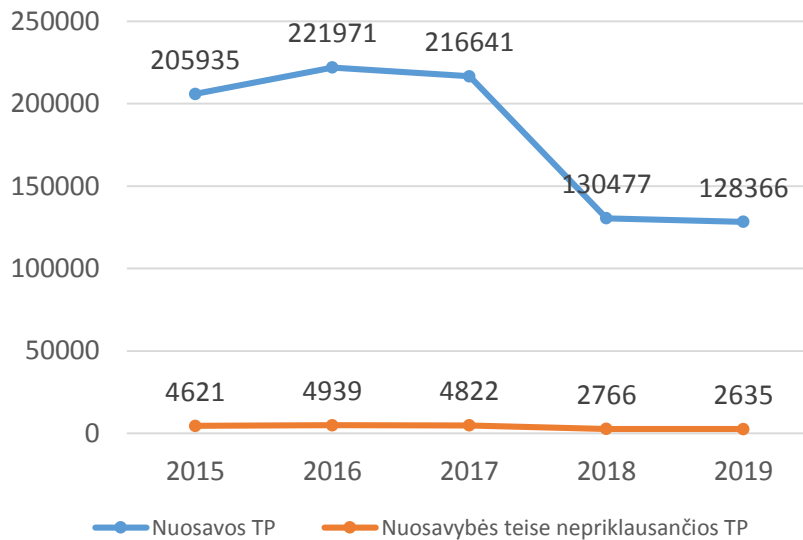

Šaltinis - Kontrolės ir audito tarnyba, pagal UAB „Mažeikių vandenys“ pateiktus duomenis

Bendrovės paaiškinimu³¹ nuosavybės teise nepriklausančių transporto priemonių sąnaudų augimą lėmė transporto išsinuomojimas veiklos nuomos būdu. Nuomodama transportą šiuo būdu, Bendrovė išvengia papildomų laiko kaštų transporto priežiūrai, laiką gali skirti tiesioginėms pareigoms vykdyti, operatyviai ir laiku spręsti iškylančias problemas, nes yra užtikrinta, kad transporto priemonės yra neprikaištingos būklės. Nuosavo transporto priemonių sąnaudų augimą 2019 metais lėmė išaugusios nusidėvėjimo sąnaudos ir eksploatacinės išlaidos dėl naujų transporto priemonių įsigijimo. Lyginant 2019 m. su 2015 m. kuro sąnaudos sumažėjo 41,5 tūkst. Eur, tam įtakos turėjo avaringiausių vandens tiekimo ir buitinių nuotekų surinkimo tinklų rekonstrukcija, dėl to 50 proc. sumažėjo avarijų skaičius tinkluose ir mažiau reikia vykdyti avarių šalinimo darbų.

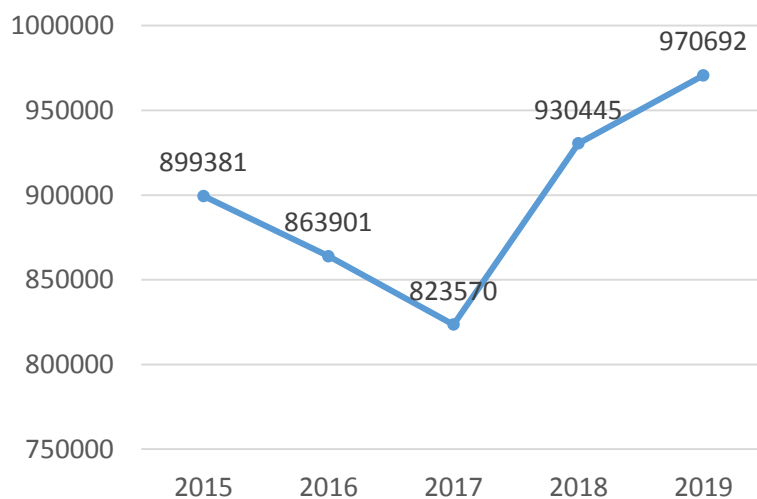
51. UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ transporto eksploatavimo išlaidos nuo 2017 m. ėmė mažėti. Nuosavybės teise nepriklausančio transporto išlaidų mažėjimui (beveik 50 proc.) įtakos turėjo automobilio nuomos sutarties atsisakymas ir panaudos sutarties sudarymas (5 pav.).

³¹ 2020-11-30 UAB „Mažeikių vandenys“ raštas Nr. 560 „Dėl audito ataskaitos projekto“.

5 pav. Transporto eksploatacijos išlaidos, Eur

Šaltinis - Kontrolės ir audito tarnyba, pagal UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ pateiktus duomenis

52. UAB „Mažeikių autobusų parkas“ nuosavybės teise nepriklausančių transporto priemonių neturi, o palyginus tarnybinio transporto 2015-2019 metų eksploataavimo išlaidas matyti, kad nuo 2017 metų išlaidos didėja bei lyginant 2015 ir 2019 m. išlaidos išaugo beveik 7 proc. (6 pav.).

6 pav. Transporto eksploatacijos išlaidos, Eur

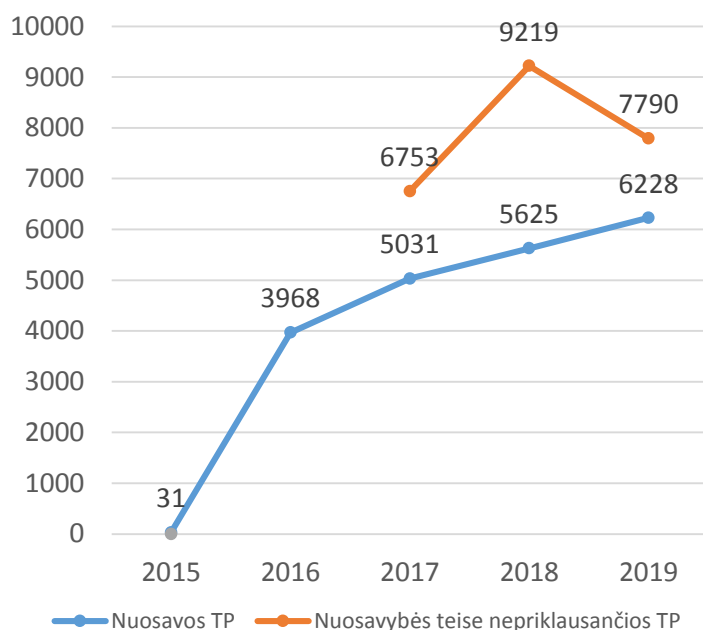
Šaltinis - Kontrolės ir audito tarnyba, pagal UAB „Mažeikių autobusų parkas“ pateiktus duomenis

Bendrovės paaiškinimu³² sąnaudų didėjimą lėmė šios priežastys: dyzelinio kuro kainos ir pravažiuotos ridos pokyčiai, naujų maršrutų įvedimas, nusidėvėjimo sąnaudų ir transporto priemonių draudimo sąnaudų išaugimas dėl naujų transporto priemonių įsigijimo.

³²2020-11-24 UAB „Mažeikių autobusų parkas“ raštas Nr. 117 S „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos audito ataskaitos dėl ataskaitos dėl Mažeikių rajono savivaldybės valdomų įmonių tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimo vertinimo“.

53. UAB „Tavo pastogė“ netarybinio transporto priemonių naudojimo vertinimas buvo atliekamas 2019 m. audito metu ir aprašytas audito ataskaitoje³³, todėl šio audito metu buvo vertinama tik tiek, kiek reikalinga atlikti palyginimus ar teikti išvadas. Nuosavybės teise priklausančio transporto išlaidos kasmet augo, tačiau ši SVĮ išsiskiria tuo, kad nuosavybės teise nepriklausančio transporto eksploatavimo išlaidos yra didesnės nei nuosavybės teise priklausančio transporto eksploatavimo išlaidos, o 2018 metais šis skirtumas beveik dvigubas (7 pav.).

7 pav. Transporto eksploatacijos išlaidos, Eur

Šaltinis - Kontrolės ir audito tarnyba, pagal UAB „Tavo pastogė“ pateiktus duomenis

Bendrovė paaiškino³⁴, kad sudarytos netarybinio transporto nuomos sutartys yra nutrauktos ir naujų sudarytų sutarčių nėra.

³³Mažeikių rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019-08-09 tyrimo ataskaita Nr. KT9-27 „Dėl UAB „Tavo pastogė“ sudarytų netarybinių automobilių nuomos sandorių ir šių automobilių naudojimo teisėtumo“.

³⁴2020-12-01 UAB „Tavo pastogė“ raštas Nr. 1.2-326 „Dėl informacijos pateikimo“.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data
1.	Priminti SVĮ Dokumentų rengimo taisyklėse nustatytus dokumentų rengimo bendruosius reikalavimus bei stebėti SVĮ kolegialių bendrovės valdymo organų posėdžių protokolų kokybę, kad jie būtų informatyvūs, teiktų svarbią, išsamią ir motyvuotą informaciją	Savivaldybės administracija	1. Raštu primins SVĮ valdyboms apie patvirtintus bendruosius dokumentų rengimo reikalavimus. 2. Stebės kolegialių bendrovės valdymo organų posėdžių protokolų kokybę.	2020-12-31 Nuolat
2.	Parengti ir pateikti tvirtinti Savivaldybės tarybai tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimo tvarką savivaldybės valdomose įmonėse ir viešosiose įstaigose.	Savivaldybės administracija	Parengs ir pateiks tvirtinti Savivaldybės tarybai tarnybinio ir netarnybinio transporto naudojimo tvarką savivaldybės valdomose įmonėse ir viešosiose įstaigose.	2021-04-01
3.	Nutraukti, nesivadovaujant teisės aktais, priimtus UAB „Mažeikių vandenys“ direktoriaus sprendimus dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniais tikslais, gaunant Bendrovės direktoriui ir jo pavaduotojui pajamas natūra.	UAB „Mažeikių vandenys“	Gavus veiklos audito ataskaitą, priims sprendimą nutraukti bendrovėje priimtus UAB „Mažeikių vandenys“ direktoriaus sprendimus dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniais tikslais.	Iki 2021-01-01
4.	Nutraukti, nesivadovaujant teisės aktais, priimtus UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus sprendimus dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniais tikslais, gaunant Bendrovės generaliniam direktoriui ir jo pavaduotojui pajamas natūra.	UAB „Mažeikių šilumos tinklai“	Gavus veiklos audito ataskaitą, nutrauks pajamų natūra skaičiavimą.	Iki 2021-01-01
5.	SVĮ, siekiant efektyvaus ir ekonomiško lėšų bei turto valdymo ir naudojimo, išanalizuoti transporto išlaikymo sąnaudų augimo priežastis, apsirūpinimo transporto priemonėmis būdus (nuoma, panauda ir kt.) ir kartu su valdybomis ieškoti sprendimų dėl jų optimizavimo.	UAB „Mažeikių autobusų parkas“, UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“, UAB „Mažeikių šilumos tinklai“, UAB	Teikiant valdybai analizei ir vertinimui Bendrovės finansinių ataskaitų rinkinį, kartu pateiks svarstymui transporto sąnaudas, ieškos naujų būdų ir galimybių jų mažinimui.	2021-06-01

		„Mažeikių vandenys“, UAB „Tavo pastogė“		
<p>Atstovai ryšiams, atsakingi už Savivaldybės kontrolieriaus informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Turto valdymo ir priežiūros skyriaus vedėja Rima Podelienė, tel. (8 443) 94040, mob. +370 614 20774, el. p. rima.podeliene@mazeikiai.lt.</p> <p>UAB „Mažeikių vandenys“ Teisės ir bendrųjų reikalų skyriaus vadovė Kristina Šimkuvienė, tel. 8 616 32980, el. p. k.simkuviene@mvasdenys.lt.</p> <p>UAB „Mažeikių šilumos tinklai“ vyr. buhalterė Kristina Juškevičienė, tel. 8 618 36995, el. p. kristina.juskeviciene@mst.lt.</p> <p>UAB „Mažeikių autobusų parkas“ vyr. buhalterė Asta Dambrauskienė, tel. 8 677 99937, el. p. finansai@mazeikiuap.lt.</p> <p>UAB „Tavo pastogė“ vyr. buhalterė Inga Damulytė, tel. +370 443 95202, buhalterija@tavopastoge.lt.</p> <p>UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“ vyr. buhalterė Danutė Sadauskienė, tel. 8 611 64007, el. p. danute@mku.lt.</p>				

Kontrolieriaus pavaduotoja

Loreta Dimienė

Vyriausioji specialistė

Inga Leščinskienė

PRIEDAI

Veiklos audito ataskaitos
„Mažeikių rajono savivaldybės
valdomų įmonių tarnybinio ir
netarnybinio transporto naudojimo
vertinimas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Savivaldybės valdoma įmonė – savivaldybės įmonės, veikiančios pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso savivaldybei, ir įmonės, kuriose savivaldybės gali paskirti daugiau kaip pusę įmonės administracijos, valdymo arba priežiūros tarnybos narių.

SVĮ – savivaldybės valdoma įmonė.

Vienasmenis valdymo organas – SVĮ vadovas.

Kolegialus valdymo organas – SVĮ valdyba.

Tarnybinis lengvasis automobilis – įstaigai teisėtu pagrindu (nuosavybės teise, nuomos ar nuomos pagal veiklos nuomos sutartį) priklausantis lengvasis automobilis, kurį įstaigos darbuotojas naudoja tarnybos reikmėms.

Netarnybinis automobilis – įstaigos darbuotojo teisėtu pagrindu valdomas automobilis, naudojamas tarnybos reikmėms, už kurio naudojimą mokama kompensacija degalų įsigijimo išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti.

Savivaldybė – Mažeikių rajono savivaldybė.

Bendrovės valdyba – Savivaldybės valdomos įmonės valdyba.

TP – transporto priemonės.

LR – Lietuvos Respublika.

Veiklos audito ataskaitos
 „Mažeikių rajono savivaldybės
 valdomų įmonių tarnybinio ir
 netarnybinio transporto naudojimo
 vertinimas“
 2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas - įvertinti, ar Mažeikių rajono savivaldybės valdomos įmonės tarnybinį ir netarnybinį transportą naudoja teisėtai ir efektyviai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar įmonės valdymo organai svarsto įmonės veiklai vykdyti reikalingų transporto priemonių poreikį;
- ar įmonėje yra nustatyta tarnybinio bei netarnybinio transporto priemonių naudojimo tarnybinei veiklai tvarka;
- ar vykdoma transporto priemonių naudojimo kontrolė ir apskaita.

Audituojami subjektai – UAB „Mažeikių šilumos tinklai“, kodas 166901968, adresas: Montuotojų g. 10, LT-89101, Mažeikiai; UAB „Mažeikių vandenys“, kodas 166486116, adresas: Skuodo g. 24, LT-89100, Mažeikiai; UAB „Mažeikių autobusų parkas“, kodas 166552032, adresas: Laižuvos g. 82D, LT-89213, Mažeikiai; UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“, kodas 166445258, adresas: Kęstučio g. 15, LT-89227, Mažeikiai; UAB „Tavo pastogė“, kodas 166576994, adresas: Ventos g. 31B, LT-89141, Mažeikiai.

Audituojamas laikotarpis – 2015-2019 m.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus³⁵ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus³⁶.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. Valdybos, sprendžiant tarnybinio transporto klausimus, dalyvauja minimaliai 1.1. Valdybų posėdžių protokolai neišsamūs ir neargumentuoti	<p>Dokumentų peržiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ susipažinome su SVĮ valdybų posėdžių protokolais; ▪ nagrinėjome SVĮ valdybų posėdžiams pateiktus dokumentus. <p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizavome kokią informaciją teikia valdyboms SVĮ vadovai; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nustatyti kokia apimtimi dalyvauja SVĮ valdybos sprendžiant su transportu susijusius klausimus. ▪ Vertinsime ar SVĮ vadovai pakankamai teikia informacijos valdyboms.

³⁵ LR valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“

³⁶ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>.

1.2.Neužtikrinamas priežiūros ir kontrolės funkcijų atskyrimas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lyginome kiek kiekvienos SVĮ valdyboje buvo svarstomi ir kokia apimtimi su transportu susiję klausimai. 	
<p>2.Tarnybinio ir netarnybinio transporto priemonių naudojimo teisinis reglamentavimas</p> <p>2.1.Transporto priemonių naudojimo tvarkos ir taisyklės tobulintinos</p> <p>2.2.Tarnybiniais automobiliais asmeniniais tikslais naudojamosi neteisėtai</p>	<p>Dokumentų peržiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ susipažinome su SVĮ parengtomis tvarkomis ir taisyklėmis; ▪ nagrinėjome LR teisės aktus, kitų savivaldybių praktiką, SVĮ pateiktus dokumentus (sutartis, įsakymus ir kt.); ▪ nagrinėjome Savivaldybės tarybos sprendimus, susijusius su SVĮ vadovų darbo užmokesčio nustatymu. <p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizavome SVĮ dokumentus, susijusius su pajamų natūra mokėjimu; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nustatyti, ar SVĮ yra parengę tarnybinio ir netarnybinio transporto priemonių naudojimo tvarkas; ▪ Išsiaiškinti, ar tvarkos neprieštarauja teisės aktams ir transporto priemonių naudojimo visi procesai tinkamai reglamentuoti.
<p>3.Transporto priemonių naudojimo kontrolė nepakankama</p> <p>3.1.Sąlygos piktnaudžiavimui neminimizuotos</p> <p>3.2.Transporto išlaikymo išlaidos auga</p>	<p>Dokumentų peržiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ susipažinta su SVĮ pateiktais dokumentais dėl transporto eksploatacinių išlaidų. <p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizavome SVĮ dokumentus, susijusius su transporto priemonių nurašymu, nuoma, pardavimu, kontrole; ▪ atlikome palyginimus dėl nuosavybės teise valdomų ir nepriklausančių nuosavybės teise transporto priemonių eksploatacinių išlaidų kitimo. <p>Skaičiavimas:</p> <p>Atlikome skaičiavimus dėl transporto priemonių eksploatacinių išlaidų 2015-2019 m.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nustatyti ar nesudaromos sąlygos piktnaudžiavimui; ▪ Įvertinti transporto priemonių išlaikymo išlaidų pokyčius.

Veiklos audito ataskaitos
„Mažeikių rajono savivaldybės
valdomų įmonių tarnybinio ir
netarnybinio transporto naudojimo
vertinimas“
3 priedas

Duomenys apie SVĮ transporto priemonių eksploatacines išlaidas 2015-2019 m.

Nuosavybės teise priklausančios TP

	Transporto priemonių skaičius					Eksploatavimo išlaidos, Eur				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
UAB "Mažeikių autobusų parkas"	68	70	70	72	79	899381	863901	823570	930445	970692
UAB "Mažeikių komunalinis ūkis"	37	33	29	32	31	205935	221971	216641	130477	128366
UAB "Mažeikių šilumos tinklai"	28	29	27	27	31	85484	80438	88387	91572	102382
UAB "Tavo pastogė"	2	2	2	2	2	31	3968	5031	5625	6228
UAB "Mažeikių vandenys"	36	37	33	32	29	110644	103100	115200	84399	97266
Viso	171	171	161	165	172	1301475	1273378	1248829	1242518	1304934

Nuosavybės teise nepriklausančios TP

	Transporto priemonių skaičius					Eksploatavimo išlaidos, Eur				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
UAB "Mažeikių autobusų parkas"										
UAB "Mažeikių komunalinis ūkis"	2	1	1	1	1	4621	4939	4822	2766	2635
UAB "Mažeikių šilumos tinklai"	4	3	4	5	4	14733	25061	19844	27324	33725
UAB "Tavo pastogė"			3	5	4			6753	9219	7790,12
UAB "Mažeikių vandenys"	1	4	4	6	19	4070	6293	23225	31136	40440
Viso	7	8	12	17	28	23424	36293	54644	70445	84590